

KEDİ

MART
NİSAN
1993
Sayı: 6
20.000 TL

*Konuşan Kedi
Siyam Kedileri
Kedi Adları Sözlüğü
Şişko Kediler
Köpeğin Çilesi
Deri Hastalıkları*

YERLİ HAYVANLAR VE İNSANLAR İÇİN

Kedi Hakları Bildirgesi

1.

Bütün kediler özgür ve eşit haklara sahip olarak doğarlar ve daima öyle yaşarlar. Ciğercinin kedisi ile sokak kedisi arasındaki farklar, kedilerin sahiplerinden ya da sahipsizliklerinden doğan farklardır. Hiçbir kedi sahibinin, yukarıda belirtilen özgürlüğe aykırı bir şekilde kedisinden kayıtsız şartsız itaat bekleme hakkı yoktur.

2.

Sahibinin kediye bağımlılığı, kedinin -nankörlük olarak adlandırılabilir- bağımsızlığını zedeleyecek bir karşılıklılık için gerekçe olarak kullanılamaz.

3.

Her kedinin ve kedi topluluğunun doğal ve zaman aşımına uğramaz hakları, Hürriyet, Züriyet, Güvenlik ve Zulme karşı direnmedir.

4.

Bu haklardan sadece Züriyet, koşullara bağlı olarak ve veteriner aracılığıyla kısıtlanabilir.

5.

Bir tür hayvan olan insan, bir başka tür hayvan olan kedinin hayvanlığına, varoluşuna ve haklarına saygı duymak zorundadır.

6.

İnsanın kendi türüne reva gördüğü aşağılayıcı ve kötü davranışlar, kedi - insan ilişkisi için şu ya da bu şekilde bir ölçüt olarak kullanılamaz.

7.

Bir kedinin öldürülmesi bir 'biocide', yani yaşama karşı işlenmiş bir suçtur. İster kişilerce, isterse belediye vb. kurumlarca yapılsın, çok sayıda

kedinin topluca öldürülmesi bir 'genocide' (soykırım), yani türe karşı işlenmiş bir suçtur.

8.

Sokak kedileri de dahil bütün kediler insanlar tarafından gözetilmeli, bakılmalı ve korunmalıdır. Hiçbir kedinin yaşama, avlanma, uyuma, oynama vb. temel haklarına insanlarca engel konamaz.

9.

Eğitim ya da eğlence; her ne sebeple olursa olsun, hiçbir kediye işkence yapılamaz.

10.

Kediler herhangi bir işe koşulamazlar, fare ya da sinek avlamak gibi 'doğal' görevleri için dahi zorlanamazlar.

11.

Kedilerle insanları birarada tutan bağ silinemez ve ortadan kaldırılamaz bir 'dirim ortaklığı'dır.

12.

Dirim ortaklığı, sadece kediler için değil, tüm 'şehir hayvanları' ve vahşi hayvanlar için de geçerlidir.

13.

Kedilere duyulan sevgi, öteki evcil hayvanların aşağılanması, hor görülmesine yol açacak bir kedi şovenizmini içeremez.

13+1.

Kedi hakları konusunda öteki maddeler, insan hakları beyannamesinden ilham alınarak türetilir. Ancak insan haklarını çiğnenmesi, kedi haklarının göz önüne alınmayışı ya da 'gereksiz' görülmeleri için gerekçe oluşturamaz.

K e d i ' d e k i l e r

Damdan Dama.....	4
Köpeğin Çilesi.....	7
N. Osseiran	
Şişko Kediler.....	8
Kedikodu.....	10
Kaplan.....	12
Leyla Tiryakioğlu	
Tobermory.....	16
İnsan Dilini Öğrenmenin Yolları.....	23
Bir Kediye.....	24
Günlerden Bir Gün.....	26
Arzu Altier	
Siyam Kedileri.....	28
Deri Hastalıkları.....	30
Aylara Özgürlük.....	32
İthalatçıdan Tüketicie.....	36
KediAdları Sözlüğü 1.....	37
Perihan Adıgüzel	
Sizden Size.....	38

KEDİ PA NO

Dokuz canlı kedi

SASKATOON (AA)- Kanada'nın Saskatoon kentinde kaldırım döşenirken fark edilmeyerek dökülen betonun altında kalan ve altı gün yaşamayı başaran kedi, kurtarılarak sahibine verildi. Scotty adlı kedi, 12 ağustosta belediye ekipleri kaldırım

döşerken betonun altında oluşan hava boşluğuna canlı gömüldü. Tam altı gün sonra kedinin miyavlamasının duyulması üzerine beton kazıldı ve Scotty kurtarılarak kendisinden umudunu kesen sahibi Helen Klein'a verildi.

Sema ve Kaplan

Mısır'da kedi, köpek doğurdu

• **KAHİRE (AA)-** Mısırcın Kafr El-Şeyh kentinde bir kedi, bir köpek ile üç kedi doğurdu. Ender rastlanan türden olan doğum, bir çiftçinin evinde meydana geldi. Yeni doğum yapan kedisinin yavrularının arasında bir havlama duyan çiftçi, kedilerinin arasında yavru köpek görünce gözlerine inanamadığını ve köpek ile kedileri hemen veterinerliğe götürdüğünü söyledi. Anne kedinin yavrusunu koruma içgüdüsüyle veterinerlere giriştiği saldırılara rağmen yapılan muayenede yavrunun normal köpek nitelikleri taşıdığı belirlendi. Veterinerler olayın bilimsel nedenlerini açıklayamazken yavru köpek kedi kardeşleriyle birlikte anne kedinin sütüyle beslenmeye devam ediyor.

Deney Hayvanlarına Müjde!

ECVAM (Avrupa Alternatif Metodları Değerlendirme Merkezi) kuruldu.

Avrupa Topluluğu Komisyonu, Avrupa Parlamentosu ve AT'ye üye ülkelerin hayvan deneylerinin düzenli ve akılcı bir şekilde kaldırılması doğrultusunda aldıkları ortak kararın ilk uygulaması olan ECVAM (European Center for Validation of Alternative Methods), Avrupa Topluluğu Ortak Araştırma Merkezine bağlı Çevre Enstitüsü bünyesinde İtalya'nın İspra şehrinde kurulmuş özel bir merkezdir.

Merkezin ilk başkanı Prof. Michael Balls. Nottingham Üniversitesi Tıp Fakültesi öğretim üyesi ve FRAME (Fund for the Replacement of Animals in Medical Experiments) (Tıbbi Deneylerden Deney Hayvanlarını Azletme Fonu) onur başkanı olan Prof. Barks Haziran ayında ECVAM'daki görevine başladı.

EEC tüzüğü'nün 86/609 nolu maddesi şöyle diyor: "Eğer aynı sonuca ulaşmak için bilimsel olarak başarılı, pratik ve uygun başka bir yol var-

sa hayvan deneyi yapılmayacaktır."

ECVAM'ın en önemli görevi de hayvan kullanılmadan yapılan deneylerin, işlerliğini ve güvenilirliğini değerlendirmeye yönelik çalışmalar yapmak ve çeşitli amaçlara yönelik olarak hayvansız deney sistemleri geliştirmektir.

Bunun anlamı çalışanların, tüketicinin, hastaların ve genel olarak çevrenin sağlığını tehlikeye atmadan zehirli ürün ve kimyasalların araştırılması için kullanılan hayvan deneyleri yerine yeni alternatif yöntemler geliştirmektir.

İspra'da aynı zamanda yeni bir Avrupa Kimyasallar Ofisi kuruluyor; dolayısıyla hayvan deneyleriyle elde edilmiş her türlü toksikolojik bilgiye ulaşmak mümkün olacaktır. Ayrıca ECVAM'ın bağlı bulunduğu Çevre Enstitüsü de çevrenin kimyasal analizi ve izlenmesi konusunda oldukça deneyim sahibi. (Biologist, Haziran 1993) Aslı Silahataroğlu

KİM KİME DUM DUMA BEHİÇ AK

KEDİ

Keditör'den

Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü
Fatih Erdoğan

Yayın Kurulu
Sinan Gökçen • Najla O. Kurdoğlu '
Sema Ögünlü • Leyla Tiryakioğlu

Kapak Tasarım
Yılmaz Aysan

Kapak Resmi
Nur Pınar Sankur

Danışmanlar
• Bilge Karasu» Tan Oral • Veteriner
Hekim Ahmet Tahiroğlu

Çorbada Tuzu Olanlar
• Sercihan Alioğlu »Arzu Alrier •
Muharrem Aydın • Ragıp Duran • Selma
Erdoğan • Fatih Özgüven • Nur Pınar
Sankur • Emrehan Zeybekoğlu •
Yurdanur Salman • Perihan Adıgüzel •

Çorbaya Kuyruğu Batanlar
• Balaban • Bıyık • Biber • Bekir • Cahide
• Havuç • Haydut • Gizmo • Roman •
Kaplan • Fritzy • Lucky Lucy • Maçini •
Miyak • Susam • Tırmık • Tedi • Tekir •
Ponçik •

Baskı
Ayhan Matbaacılık 518 24 14

Abonelik ve bilgi için:

MAVİBULUT YAYINLARI

Yeniçatış Cad. 33/2 Ferah Ap
80060 Galatasaray, İstanbul
Tel. 252 63 75-76 • Faks 244 08 60

Son dedikodulara bakılırsa, kediler radyo kuruyor. Ee, artık Türkiye'de konuşan kedi olur da radyosu olmaz mı? Konuşan Türkiye'de mınıldayan bir Radyokedi, hiç de fena olmaz, değil mi?

Kediler de konuşur.... Bu sayımızda, konuşan kedi Tobermory'nin öyküsünü izleyeceksiniz.. Fatih Özgüven'in değerli katkılarının sonucu olarak sizlere ulaşan bu öykü, aslında kedilerin çok uzun yıllardan beri konuştuklarının bir kanıtı.

Bu sayımızda yeni bir köşe açıyoruz: Kedi türleri... İlk durağımız Siyam. Siyam Kedileri'nin çok kıskanç ve talepkâr olduğunu biliyor muydunuz? Ya o vücutlarındaki lekelerin nedenlerini?

Nasıl, kediniz sıcaklardan ötürü porsiyonlarında bir azaltmaya gidebildi mi? Yoksa hâlâ doymak bilmeyen bir iştahla ne bulursa yiyor ve hattâ ufak tefek hırsızlıklara başvuruyor mu? Eğer öyleyse, 'Şişko Kediler' yazımızı kendilerine attettiğimizi ve bu arada da Hollanda'da hırsızlık nedeniyle bir kedinin ömür boyu hapis cezasına çarptırıldığını kulağına fısıldayabilirsiniz.

Bu sayımızda ayrıca, "Su Seven Kediler" olarak tanımlanan kaplanlar hakkında ilginç bilgiler yer alıyor..

Mizanpajımıza yaptığı katkıları için, dergimiz çalışanlarından Susam'a (yukarki fotoğraf) huzurunuzda teşekkürü bir borç biliriz.

Tekrar buluşmak üzere,

Sevgilerle..

KEDİ KABİNESİ

The Cat Cabinet, yeryüzünde kediyle uzaktan ya da yakından ilgili tüm sanat yapıtlarının sergilendiği tek müze. Koleksiyon, yüzyıllardır sanat ve kültür yaşamımızda yer alan kedilerin genel bir portresi sanki.

Müzedede şöyle bir dolaşmak bile yeterli, kedilerin oldukça olaylı bir geçmişe sahip olduklarını anlamak için.

Eski Mısır'da kediye, doğaüstü gücü nedeniyle tapılıyordu, Ortaçağ'lar-daysa ise yine aynı nedenden ötürü kedi yakalanıp işkence edilen bir yaratık haline dönüştü. Çin'de avlanma içgüdüsü nedeniyle büyük bir hayranlık uyandıran kedi, dünyanın diğer bölgelerindeyse bu öldürme içgüdüsü nedeniyle aşağılanıyordu. Japonlar tarafından güzelliği ve zarafeti dolayısıyla alkışlanırken, diğerleri için bir gösteriş sembolü haline gelmişti.

Ancak hiç kimsenin red edemeyeceği tek gerçek, kedilerden etkilenmeyen kişi ve toplumların ya da uygarlıkların ne kadar az olduğu.

The Cat Cabinet 1990'da

açılmış. Bob Meijer, bu müzeyi 1967-1984 yılları arasında yaşayan sevimli kedisi John Pierpont Morgan anısına kurmuş.

Tüm yıl boyunca ziyarete açık olan bu müzede dönem dönem sergiler düzenleniyor. Ayrıca müze içersinde yer alan galeride çağdaş sanatçıların yine kedi konulu sanat yapıtları satılmakta. Müze Amsterdam'ın kanallarının en güzel bölgesinde **Herengracht 468** numarada yer alıyor. Sadece binanın kendisi bile görülmeye değer.

HAYVANLARI KORUMA DERNEĞİ MAHKEMELİK OLDU !!!

Türkiye Hayvanları Koruma Derneği (THKD), kendilerine tedavi edilmek üzere getirilen uyuz bir köpeği tedavi etmek yerine uyuttukları iddiasıyla mahkemeye verildi. Şişli 1. Sulh Ceza mahkemesinde görülen davanın ilk oturumunda, **Leyla Dilbaz** adlı bir hayvansever, sokakta bulduğu uyuz bir köpekle ilgilenmeleri için THKD'ye başvurduğunu, dernek yöneticilerinin köpekle ilgilendiklerini ancak daha sonra köpeği görmek istediğinde, kendisine köpeğin barınağa götürüldüğünü söylediğini belirtti. Daha sonraki aramalarının da sonuçsuz kaldığını söyleyen Leyla Dilbaz, başkalarından, köpeğin iğne yapılarak öldürüldüğünü duyduğunu sözlerine ekledi.

THKD yönetim kurulu

üyeyi **Neriman Uzer'se** "Köpeğin öldürülmesini istedim, çünkü çok acı çekiyordu," dedi.

Bilgisine danıştığımız **Ju-En Veteriner Kliniği** hekimiye, uyuz hastalığının çok aşırı düzeylere erişmedikçe tedavi edilebilir bir hastalık olduğunu belirtti. Klinik hekimleri, "Ancak hayvan, yiyemeyecek ve içemeyecek derecede hastalık ilerlemiş, tüm vücuda yayılmış, deri formu bozulmuş ve yaralar açılmışsa, uyutma belki düşünülebilir, ancak uyuz hastalığının tedavisi vardır ve esas olarak, hastalığı iyileştirmenin yolları aranmalıdır," dedi.

KEDİLER CUMHURİYETİ/ ALIŞAN PALI AKYÜZ KİTABEVİ/ Mart 1993

KEDİLER CUMHURİYETİ

Alişan Pali genç bir yazar. Yazın hayatına Kediler Cumhuriyeti başlıklı uzun bir öyküyle başlamayı yeğlediği için kendisine peşinen teşekkür ediyoruz **Kediler Cumhuriyeti**, sevimli ve duyarlı kedi Jiyan'ın Tanrıça Bastel ile karşılaşması ve kendisine

verilen tarihsel misyonu yerine getirmek için yaşamını 'altüst' edişini anlamıyor. Tanrıça Bastel kararı: "Farklı inançları yüzünden ezilen pek çok kedi var. Bunları sen de görüyorsun. Artık bunlara bir son vermeye çalış. Çok zor, ama ben senin bu zoru aşip başarılı olacağından eminim.....Unutma, zorunlu değilsin. İstersen her şeye boş verip kendi sefanı sürebilirsin, ama..

Doğal olarak birkaç 'sayfa' sonra, Jiyan yargı önüne çıkarılıyor. Ve muhtemelen duruşma başlıyor. Öykünün başlarında çakan şimşeklerden korkan ve sinen Jiyan, öykünün sonlarında kendinden beklenmeyen bir kararlılık ve kör cesaretle atılıyor ortaya. (Ne kadar da kedice !!!)

Gerçi, "Ayrıcalıklıydılar; çünkü kalabalıklıydılar, gençtiler ve bu yüzden kalabalıkta kendilerine iyi gözle bakan pek çok kedi vardı. Kendilerini yargılamadan öldürecek olsalar, aralarındaki bu kedileri kaybedebilirler, büyük bir başkaldırıyla karşılaşabilirler." (Ne kadar da insanca !!) Ancak Jiyan, nadir insana nasip olabilecek bir yiğitlikle savunuyor inancını: " Ben de bir canlıyım, sen de bir canlısın, ben de bir kediyim, sen de bir kedisin. Benim de bir yaşam hakkım var, senin de bir yaşam hakkın var. Ve siz istediğiniz gibi yaşama hakkınızı kullanırken, sizin inançlarınıza inanmadığım için nasıl oluyor da en doğal hakkım olan yaşama hakkımı elimden almaya çalışıyorsunuz....."

KÖPEĞİNİZ VE SİZ/

FİLİZ ATEŞ ANÇ
EMEL TEZCAN
MAVİBULUT YAYINLARI/
Haziran, 1993

KEDİ/ AYLA ÇINAROĞLU MAVİBULUT YAYINLARI/ Ekim, 1992

Mavibulut Yayınları'nı kedili yaşama en son katkısı, Ayla Çınaroğlu'nun yazdığı ve resimlediği **KEDİ** isimli öyküsü. **KEDİ**, evlerinde kedili kedili büyümek isteyen çocukların duygularını aktarıyor.....

"Evde fare olsa, annem fareden korksa ve bana bir kedi alsa..." Minik bir akıl cimnastiğiyle belki de minikler yine istediklerini elde etmişlerdir bile.....

HAYVAN ÖYKÜLERİ/ DERLEYEN: SEMİH GÜMÜŞ ADAM YAYINLARI Mayıs, 1993

Semih Gümüş, tutmuş Türk yazınında yer alan hayvanlı öyküleri bira raya getirmiş, iyi de etmiş. Nice-dir yokluğunu hissediyor-duk böyle bir çalışmanın. Çalışma sırasında, büyük yazarların arkalarındaki kedilerin varlığı gözünden kaçmamış, dayanamamış, kedilere torpil geçmiş. (Kediler de bunu hak etmiş ama!). Halit Ziya Uşaklıgil, Memduh Şevket Esendal,

Ömer Seyfettin, Halikarnas Balıkcısı, Reşat Nuri Güntekin, Sait Faik Abasıyanık, Sabahattin Ali, Orhan Kemal, Haldun Taner, Cihat Burak, Necati Cumalı, Yaşar Kemal, Oktay Akbal, Bilge Karasu, Tarık Dursun K., Tahsin Yücel, Orhan Duru, Erdal Öz, Ferit Edgü, Onat Kutlar, Ahmet Yurdakul, Neşe Cehiz'in öyküleri yer alıyor seçkide. Bir de Oktay Rifat'ın kedili şiiri:

KEDİ

Hısm akraba karşıda

*Gece yatısına gitse ya
gidemiyor*

konu komşuya bile zor

kedisi var

kediye bakıyor.

EYVAH !!!!
YAZ GELDİ
(GEÇİYOR
BİLE!!)

Birçoğumuz, yazı neşeyle karşılayıp denize girme hayalleri kuradursun, sevimli kedilerimiz sıcaklardan etkilenip, of pof yapa yapa etrafta dolanmaya

başladılar bile. ....Hele ki tüy dökmekte zorlanan miyavlar kendilerini nereye atacaklarını bilemiyorlar. Son çareyi günde 48 saat uyumakta bulan bu tür miyavlara müjde : Yakında serin günler gelecek ve yine eski neşenize kavuşacaksınız. . . . Bu tür miyavların kölelerine ise bir tavsiyemiz var: Aman sakın üzerlerine eğtirmeyin.. Bunlar da geçecek ve kediniz eski uysal günlerine pardon, azgın günlerine dönecektir.

İki Minik Kedi Yavrusu FANG YIQUN

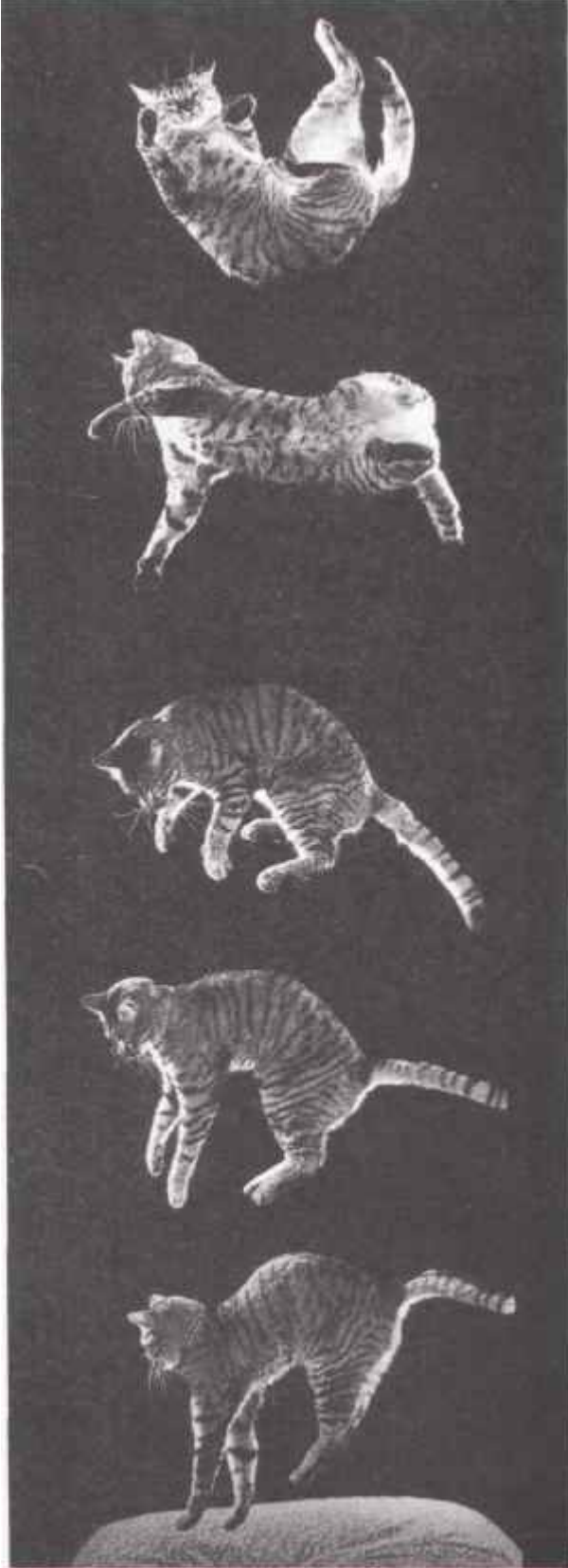
Fang Yiqun, balık avına çıkan iki minik kedinin, eve balıkla dönen ve avladığı balıkları, eve dönerken dayanamayıp yolda hamlayan kardeşinin öyküsünü anlatıyor. Tabii ki balıkları olduğu gibi eve getiren minik miyava ödül veriliyor.

Mavibulut Yayınları, Köpeğiniz ve Siz adlı yapıtla "İviltılı yaşamına köpekleri Je davet etti. Köpekleri sevmek kolay, ama ya onlarla birlikte yaşamak? hazarlarımız, köpekle yaşamının, bir çocuk yetiştirken gösterdiğimiz özeni /e sorumluluğu gerektirdiğini belirtiyor. Bu nedenle, töpekli hayatın üzerinde nine boyuna düşünülecek birçok soruyu ve sorunu beraberinde getirdiğini ileri >üren köpekseverler, 'Köpeğiniz ve Siz' in okuyuşlarını bu sorunlar hakkında bilgi sahibi olmaya iavet ediyor. Konular oluukça kapsamlı. Köpek bacımından, köpeğin davranış biçimlerine, eğitiminlen beslenmesine, birlikte yaşayacağımız köpeği ;eçerken dikkat etmemiz jereken noktalardan çeşitli cöpek cinslerine dek îrçok konuyu ele almış.

Cöpekseverlere duyurulur.

İyi İnişler Kaplan!

Kediler tırmanma açısından mükemmel yaratıklardır. Olmadık yerlerde, yüreğimizi ağzımıza getirecek akrobatik numaralar çekerler. Ama ne yazık ki bazen düşerler!

Kediler bazen yüksek yerlerde kuş avlama talimi yapar. Bazen de yan komşunun güzel kedisini balkondan ziyaret etme teşebbüsünde bulunurlar. Bu tip gösteriler, beklenmedik düşüşlere neden olur. Ancak çoğu kez kediler, 'kedi gibi' dört ayakları üzerine düşer.

Kedilerin insanlara göre çok üstün bir denge sağlama yetenekleri vardır. Gözlerinden kaslarına giden sinir bağlantıları oldukça hızlı çalışır. Ayrıca, kuyruklarını kullanarak dengelerini bulmaya çalışırlar. Yön değiştirirken, kedi kuyruğunu, ağırlığını dengelemek için kullanır.

Kediler düşerken, başka hayvanlarda olmayan özel bir 'düzeltme refleksi' devreye girer. Gözler ve iç kulaktaki sıvı, birlikte çalışmaya başlar ve bu işbirliği kediye başıyla yer arasındaki ilişkiye dair bilgi aktarır.

Bu refleks olmadığı takdirde, bir kedinin belkemiği çok kolay kırılabilir. Örneğin, gözleri henüz görmeyen yavru kedilerin 'düzeltme refleksi' iyi

çalışmaz. Bunun nedeni iç kulak ve gözler arasındaki haberleşmenin mümkün olmamasıdır.

Bu yüzden, kedi nispeten daha alçak bir yerden düştüğünde, kendini toparlaması biraz zaman alacağından, kolayca yaralanabilir veya ölebilir. Halbuki, daha yüksek bir yerden düştüğünde yaralanma ya da ölme riski azalır. Çünkü o zaman tersyüz dönmeyi becerebilir ve inişe hazırlanabilir.

Kedi tersyüz düşmeye başladığında önce kafası aşağı doğru döner. Sonra ön patileri yüzüne yaklaşır. Bu da kafasını yere çarpmasını önler. Daha sonra belkemiğinin üst kısmı kafasıyla aynı hizaya gelene dek kıvrılır.

En sonunda, arka ayakları yukarıya doğru çekilir ve inişe hazırlanır. Yere yaklaşırken dört ayağı gerilir ve sırtı kavis biçimini alır. Bu da çarpma gücünü azaltır. Durum böyleyken, kedinin kuyruğu denge sağlamak için pervane gibi döner.

Bütün bu işlemler çok kısa bir süre içinde gerçekleşir ve ancak ağır çekim kullanarak tespit edilebilir.

Acaba insanlar uçak modeli yaparken, kuş yerine kedileri kullansalardı inişlerde çok daha mı az kaza olurdu?

Köpeğin Çilesi...

Köpek kediden çok daha önce evcilleşmiştir. insanın taş toplayıp çatal bıçak yaptığı Taş Devri'nden beri köpeğin çok önemli bir rolü olmuştur. Olağanüstü duyma ve koku alma yeteneği sayesinde köpek, Taş Devri insanı için mükemmel bir av arkadaşıydı. Kısaca, köpek insanın yanında yerini alan ilk hayvandır.

Bununla da kalmayıp bekçilik, sahibini düşmandan ve hırsızdan koruma, yaklaşan tehlikelere karşı uyarma, iğrenç bulduğumuz haşere ve solucanları yiyerek yok etme, dondurucu soğuklarda kızak ve yük arabası çekme gibi çok çeşitli işlerde kullanılmış. Sürüleri bir arada tutarak ve diğer yırtıcı hayvanlardan korumak suretiyle çobanın sağ kolu olmuştur.

Modern çağlardaysa, bu sabırlı ve sadık hayvana ekstra işler çıkmıştır. Bunlardan en önemlisi kör ve yaşlı insanlara rehberlik hizmetleri ve polise suçlu enselemede yardım etme. Narkotik şube görevlileriye, ne yapsa köpeğin hakkını ödeyemezler. Çığ veya enkaz altında kalan insanları bulmada, köpek en gelişmiş elektronik aygıtlardan daha duyarlıdır. Karlı dağların tepesinde kayak yapmaktan yorulmuş, hafif üşümüş veya içki molası vermek isteyen kayakçılarsa, Aziz Bernar, gece gündüz demeden mesai yapmaktadır.

İnsanlar bununla da yetinmeyip, ayrıca köpekleri eğlencelik olarak da kullanmıştır. Buna en çarpıcı örnekse köpek dövüşü ve köpek yarışıdır. Köpekler canla başla koşarken veya ölümüne dövüşürken, insanlar bahis oynatıp müthiş paralar döndürmüş. Günümüzde hâlâ bazı ülkelerde düzenlenen bu âlemler daha ne kadar sürer belli değil. Cinsel taciz hikayeleri de dilden dile dolaşır, porno filmlerde seyredilir ama bunu kimse resmiyete dökmez, kimse bu yüzden cezalandırılmamıştır.

Eski Mısırlılar kedi kadar olmasa bile köpeğe büyük bir önem vermişlerdir. Onu kutsal saymışlardır. Resimleri, tapınakları ve mezarları süslemiştir. Kangal çoban köpeğine benzeyen figürlerse Babil ve Hitit sanatında kullanılmıştır. Eski Etiyopyalılar için köpeğin öylesine saygın bir yeri varmış ki, onları hükümdar olarak seçer ve başa geçirdikleri köpeklerin davranışlarını dikkatle izleyerek yönetim işinin nasıl üstesinden geldiklerini anlamaya çalışırlarmış!

Yine de tarih boyunca köpekler için işler hep rast gitmemiştir. Yahudiler ve Hindular köpekleri pis hayvanlar olarak görmüş ve dokunmaktan çekinmişlerdir. Hz. Peygamber çok sevdiği Mu-ezza adlı kedisini uyandırmamak için hırkasının kolunu keserken, islam'da köpeğe dokunmak abdestin bozulmasına neden olur.

Birçok ülkede köpek sözcüğü küfür olarak insanlara yakıştırılmakta: Genellikle çok yaltaklanan insanlar için *köpek gibi* sözcüğü kullanılır. *Köpoğluluk* ise, kurnazlık ve düzensizlik anlamını taşır. *Köpekleme*, çok yorulmak veya yaptığına pişman olmak, burnu sürtülmek, *köpeklenmek*, de yalvarıp yaltaklanarak aşağı duruma düşmek demekmiş. *Köpek soyu*, alçak, soysuz anlamına gelen bir sövgüdür. (Kediyle ilgili bugüne dek tek bir sövgü duyulmamıştır!)

Şimdilerdeyse, sanılıyor ki yüzyıllardır kendimize hizmet ettirdiğimiz köpeklerin durumu iyileşmiştir. Fakat işler görüldüğü gibi değil. Evet, bir köpek sevgisinden söz ediliyor, insanlar evlerine köpek almak, ona bakmak istiyor. Ama bu tür konuşmalar başladığında ardından hemen bir cins tartışması başlıyor. Araba markasından söz eder gibi söz ediliyor köpeklerden.

Ülkemizde, sokaklarda köpek gezdirmek, sevgi gösterisinden çok, bir refah düzeyi veya bir gövde gösterisine dönüşüyor. Şık hanımlar, şık beyler, şık arabalar ve cins köpekler!

**Najla
Osseiran**

Şişko

Kediler

Aşırı derecede şişmanlık artık Türkiye'de de, "gözünün içine bakılan" ev kedilerini etkisi altına almaya başladı! Kediniz normal kilosunun %15 üzerine çıkarsa obez sayılıyor, yani aşırı derecede şişman, yani "şişko da patata, yarım kilo salata". Hastalık, daha çok yaşını başını almış bayanlarda görülüyor. Çünkü belirli bir yaştan sonra fiziksel aktiviteler azalıyor ve vücuttaki yağ oranı fazlalaşiyor. İşte aşırı şişmanlık tam da bu noktada devreye giriyor... Önemli olan kilolar değil, vücuttaki yağ oranı ve kas oranı. Bu oranda dengesizlik baş gösterdi mi, başlıyor sorunlar.... Yaş, kedinizin aşırı şişmanlığın kısır döngüsünde kaybolmasının nedenlerinden sadece bir tanesi. Kedilerdeki şişmanlık sorununun özellikle son bir kaç sen içerisinde arttığını göz önüne alırsak, bunda piyasadaki o müthiş lezzetli kedi mamalarının rolü geliyor akla hemen. (Açıkça söyleyin, sizin de yiyesiniz gelmiyor mu sanki ona mama verirken?) Zaten onları da bu kadar lezzetli yapan içlerindeki yağ !... Ve yağ, protein ve karbonhidrattan alınan kalorinin iki misli kalori içeriyor ve en önemlisi, kalçalarda birikme yapıyor. Bugünün ev kedileri, gereğinden fazla yemek yeme eğiliminin yanı sıra, tembellik ve hareketsizlik sorunuyla da karşı karşıyalar. Tabii ki siz de sevimli miniğimize yemek yeme adabı öğretmeye çalışıyorsunuz, ancak kimin kimi eğittiği kuşkulu. Buzdolabı nöbetine yatan, yalvaran bakışlarıyla her hareketinizi sabır ve azimle izleyen kedinizi, diyelim ki, en acımasız halinizi takınıp, görmezlikten gelmeyi başarabildiniz. Ya eşiniz? Ya da yavrularınız? Onlar da aynı derecede acımasız olmayı başarabilecek mi? Haydi, diyelim ki dayanamadınız, onu tıka basa beslediniz.....

Peki, ya onunla yeterince oynayıp, yağlarını eritmesine, oyun bahanesiyle cimmastik yapmasına yardımcı olabiliyor musunuz? en azından bir kağıdı buruşturup önüne atıyor musunuz? Yoksa ona, 'evdeki biblolardan birisi' muamelesi mi çekiyorsunuz? Dahası, kediniz

kısırlaştırılmış ve siz ona ameliyat sonrası diyet uygulamadıysanız.....Ve biçare pisboğazınız göbeğine göbek kataraktan salmıyorsa koltuklararası salınma yarışmalarında.....Aşırı derecede şişmanlık, hayvanın (ya da insanın gerektiğinden fazla yiyecek tüketmesiyle ortaya çıkar.....Kedinizin ya da köpeğinizin kilosunu, gençlik ve yetişkinlik dönemindeki kilosuyla kıyaslayın. Ya da kaburga kemiklerini yoklayın. Eğer kaburgalarını ellerinizle zar zor hissediyorsanız, kediniz aşırı derecede şişman demektir. Eğer kedinizin kaburgaları elinize bile gelmiyorsa, zavallı oburunuz iyice tehlikede. Artık onun için bir şeyler yapma zamanı gelmiş de geçiyor bile. Üstüne üstlük, oburunuzun midesi iki yana doğru genişlemiş mi?....Ve yine üstlük kalçaları her adımda, bir o yana bir bu yana gidiyor mu? İşte son derecede ciddi bir sorunla karşı karşıyasınız, çünkü aşırı derecede şişmanlık şakası yapılacak bir sorun değil, aksine son derece ciddi bir rahatsızlık.

Uzmanların görüşüne göre, aşırı derecede şişmanlık, rahatsızlıkların en önemlisi çünkü vücudun tüm organlarını ilgilendiriyor. Aşırı şişmanlıktan rahatsız olan arkadaşlarda genellikle artrit, yani eklem iltihabı, disk kayması, bel fıtığı ya da kalça çıkığı görülür. Pankreas rahatsızlıkları da cabası. Aşırı şişman kedilerde yüksek tansiyonun neden olduğu hastalıklar, nefes alma zorlukları, kalp hastalıkları, şeker hastalığı, sıcağa karşı dayanıklı olamama ve enfeksiyonlara karşı bağışıklığın azalması gibi sorunlar ortaya çıkarabilir.

Şişmanlık, kedinizin hareketlerinin yavaşlamasına neden olur. Artık eskisi gibi hoplayıp zıplamaz, mümkün olduğu kadar az hareket eder. Belki de tüm gün tembel tembel uyur. Ona anlayışlı davranmalısınız. Çünkü aşırı kilosunu taşıyamayan eklemleri her hareketinde ona acı vermektedir. Ancak, bir kez doyma hissini unutmuştur, bu nedenle de azalan enerji ihtiyacına bağlı olarak yemek yeme ihtiyacı azalmayacaktır.

Aşırı derecede şişmanlık şakası yapılacak bir sorun değil, aksine son derece ciddi bir rahatsızlık. Uzmanların görüşüne göre, aşın derecede şişmanlık, rahatsızlıkların en önemlisi çünkü vücudun tüm organlarını ilgilendiriyor.

Aşırı şişmanlığın yol açtığı çoğu rahatsızlıklar kilo kaybıyla tedavi edilebilecek rahatsızlıklardır. Ancak önemli olan, rahatsızlıkların baş göstermesinden önce, önlem alınmasıdır. Çünkü yağ hücreleri bir kez oluştuğunda onlardan kurtulmak bir hayli zordur. Yağ hücreleri oluşmadan önlem almak çok daha kolaydır. Bu açıdan da, kedinizi ne sebeple olursa olsun veterinerine götürdüğünüzde hemen kilosunu ölçtürüp, diyetini belirlemeniz gerekiyor.

Eğer kedinizin kilo vermesi gerekiyorsa, bunun da belli bir yöntemi vardır. Yapmanız gereken en önemli şey, sevgili tombiğinizi aşı ya da kontrol için veterinerinize götürdüğünüzde onun kilosunu tartmak ve ona göre davranışlarınızı saptamaktır.

Yukarıda sözünü ettiğimiz kaburga testini geçemeyen şişkolar için genel bir doktor kontrolü şart. Veteriner, kedi ya da köpeğinizin boyu ve kilosuna, cinsine ve sağlık durumuna uygun olan diyeti verecektir. Sevimli şişmanınızın yediği yemek miktarında azaltmalara gitmek çok iyi bir çözüm yolu değil. Kedi ya da köpeğiniz sürekli aç kalabilir ya da dengeli bir beslenmeden yoksun kalabilir. Kilo vermesi istenen kedi ya da köpeğe yağ oranı düşük ve lif oranı yüksek yiyecekler verilmesi gerekir. Lif, sindirilmediğinden, kalori içermez, yağ yerini tutar ve yiyecekteki diğer besleyici

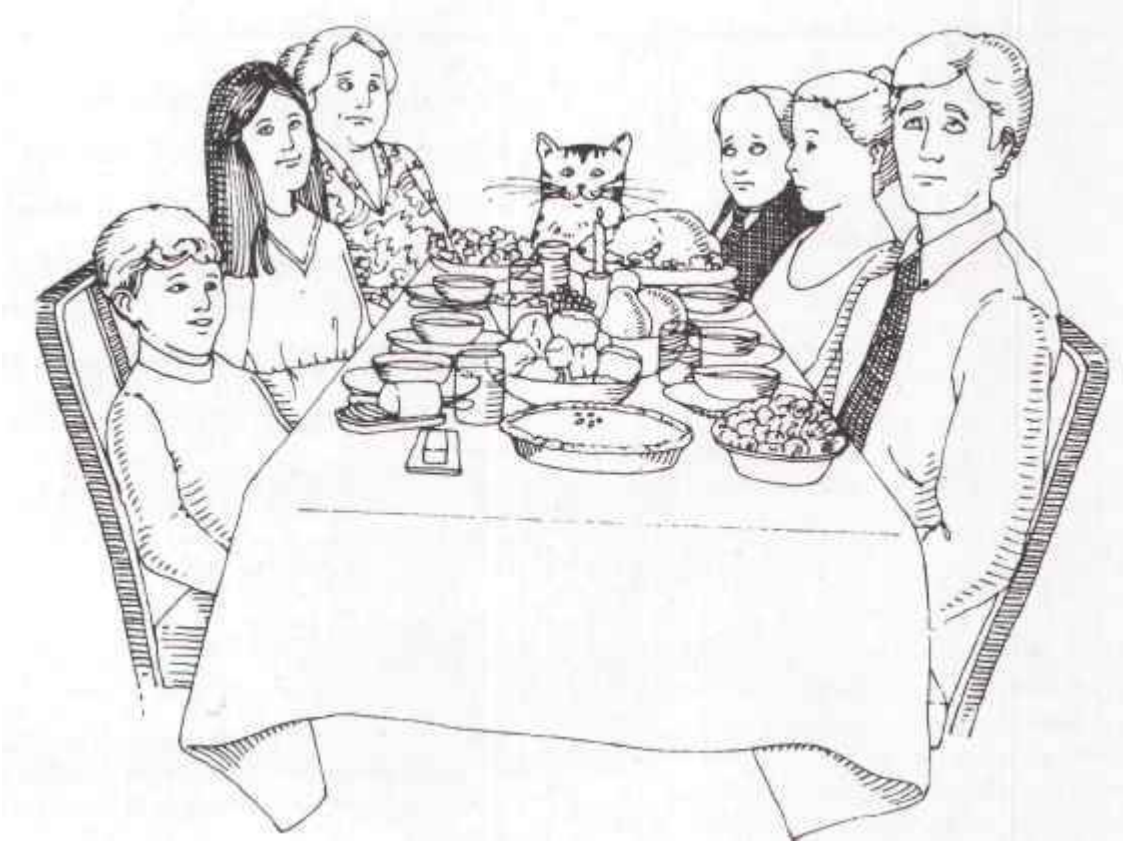
maddelerin tümüyle sindirilmesini engeller. Ancak en önemlisi, verdiği tokluk hissidir.

Kedinizin rejime başlaması gerekiyorsa, bulunabiliyorsa diyet mama tercih edilmeli, yoksa, kutu mamaların içine bol miktarda sebze karıştırarak verilmelidir.

Uzmanlar, rejim yapmanın hayvanlarda (bizdekinin aksine) strese neden olmadığını ileri sürüyor. Mühim olan, hayvan sahibinin, yalvaran bakışlarla buzdolabını gözleyen bir çift göze dayanması. Bu arada, kedinizin bir lokma daha fazla yiyebilmek için evin diğer üyeleriyle sessiz anlaşmalar yapmasını, aranızdaki haberleşme boşluklarından faydalanmasını ve yalan söylemesini engellemeye çalışmanızı öğütleriz.

Yaş:	Miktar:	Öğün:
3 aylık	30-190 gram	4-6
4-5 aylık	275 gram	4-5
6-7 aylık	350 gram	3-4
7-8 aylık	370 gram	3
9 aydan büyük	400 gram	2-3
Hamile bayanlar	420-60 gram	3-5
İmtiyaz sahibi yaşlılar	300-70 gram	3-6

Kedikodu

Şimdi kendi kendine bir düşün bakalım. Kaç kez kendini aptal konumuna soktun? Ne buldunsa tabakta, hupladın. Bununla kalmayarak, bir de o koca dilinle tabağı silip süpürürken, kendini nasıl da kötü hissediyorsun.... Hem de tüm bunları yaparken, kendini tutabileceğini, onurunu ayaklar altına almadan da yaşamını sürdürebileceğini biliyordun. Ama yine de aklından çıkmıyordu o muhteşem üç sözcük: Yemek, yemek, yemek.....

İşte salonun ortasında mıhlanıp kalan o bir zamanların sevimli kedisi sensin. Bir adım bile atacak halin yok. O koltuklara tırmandığın, bir masadan diğerine uçtuğun, taklalar attığın günler çok gerilerde kaldı. Artık bir önlem

almanın zamanı geldi de geçiyor bile. Sadece cimnastik yapmakla olacak gibi değil. Şu yemek fetişizmini de bir kenara bıraksan iyi olacak.

Hemen insanlardan şikayet ettiğini duyar gibi oluyorum. Kendileri bin bir tür rejim uygulayan insanlar, biz zavallı kedilerin iştahı kesildi mi, endişelerinden ölüyorlar.

Ne var sanki biraz daha az yesek, dünya mı yıkılır? Yok efendim, acaba parazitimiz mi varmış, şeker hastası mıymışız, çok mu su içiyor muşuz acaba, falan filan. ... İşin yoksa bir de veterinerine git.

İşte bunun içindir ki arkadaşlar..... Sahibinize sahip çıkın, sizi fazla

beslemesin. . . . .Ve size yapacağınız rejimde yardımcı olsun.

işte size öğütler:

Nefret ettiğiniz bir yemeğin karşısına geçin ve ağzınızdan bir miktar su aksın.

Sizin o halinizi gören sahibiniz uzun süre size o yemeği verecektir. Siz de, tabii ki nefret ettiğiniz yemeği yiyemeyeceğiniz için, doğal olarak rejime gireceksiniz.

Ona ne kadar şişko olduğunuzu iyice bir gösterin.

O tartılmak üzere banyoya doğru yönelmişken ondan önce davranıp tartı aletinin üzerine çıkın ve iyice tepinin. Ya da salonda otururken, şişmanlıktan yürüyemeyecek hale geldiğinizi vurgulamak için orta yere en hantal halinizle devrilin.

Ot yiyin.

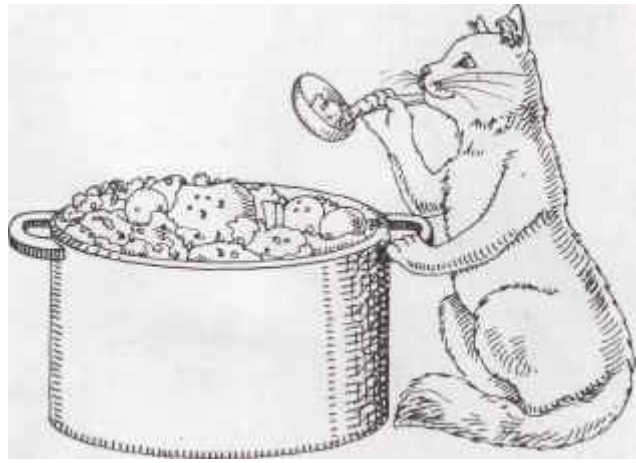
Bol miktarda ot yiyin. Biliyorsunuz tadı iğrençtir ve sizi kusturur, içinde yüksek oranda lif bulunduğu için de sizi tok tutar. Gerçi evde bulabileceğiniz türlü şeylerde lif oranı yüksektir, örneğin, yünlü ya da pamuklu giysiler, koltuk kumaşları vesaire... Ayrıca halıları ve koltukları tırmanarak da fazla kalorilerinizi yakabilirsiniz.

Ev sinekleri ve böcekleri

Evde bulunabilecek sinek ve böcek çeşitlerini denemekte hiçbir sakınca yok. Kendileri hem düşük kaloriye yiyecekler olup, hem de av peşinde kalori yakmanıza neden olacaktır.

Çalıntı Yiyecekler

işte Çalıntı-Yiyecek Diyeti tam size göre. Bir kere, aşırı derecede şişman olduğunuz için çalıntı yiyecek peşinde koşamayacağınıza göre, daha az yemeli ve bir an önce yemek çalmak üzere eski atikliğinize kavuşmalısınız.

İşte size gerekli olan kalori listesini sunuyorum:

Tipik bir kutu mama	300 kalori
Orta boy bir fare	100 kalori
Minik kuş	100 kalori
Ot yılanı	100 kalori
Ev tozu	0 kalori
Bir cezve süt	20 kalori
Balık kafası	15 kalori
Balık gözü	5 kalori
Bir düzine karınca	5 kalori
Büyük bir sinek	5 kalori
Orta boy bir sinek	1 kalori
Tenis topu	1 kalori
Çalıntı bir tavuk butu	200 kalori

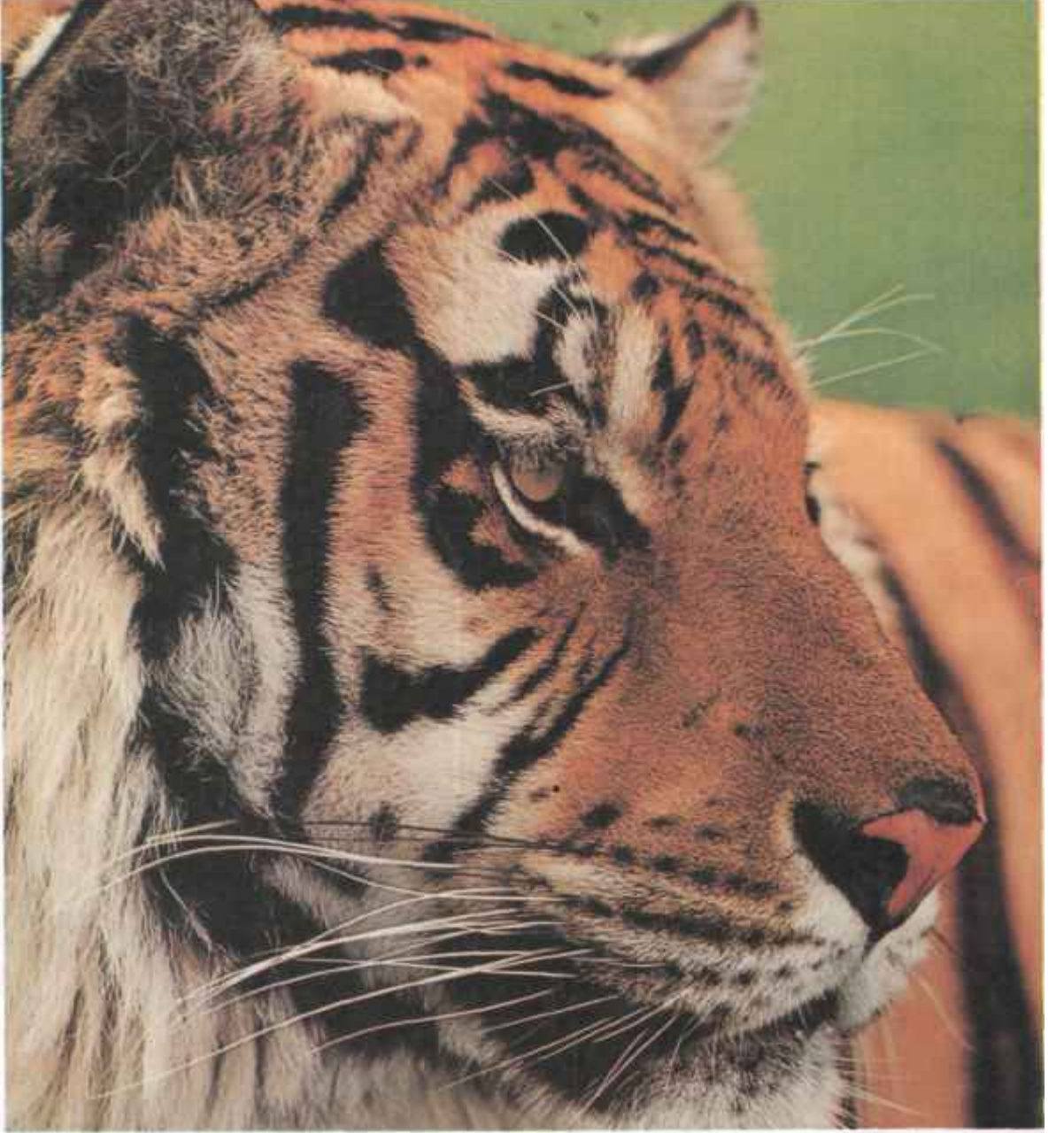
* Eğer yemeden önce fareyle oynayıp, eskiterseniz kalori miktarında azalma olur.

AFİYET OLSUN !

Doğadaki Kedi

K a p l a n

Sıcak bir temmuz sabahı. Üç arkadaş Pekin Hayvanat Bahçesi'nde, içinde değişik cins kaplanların da bulunduğu binada doluyoruz. Birden ne olduğunu anlayamadığımız bir ses dikkatimizi sağ tarafta bulunan kafeslerden

birine çekiyor ve bu garip gürültünün kaynağının, sevgilisine kavuşmasına engel olan demir kapıyı yumruklaya delicesine aşık erkek kaplan olduğunu görüyoruz. İçimizden, kendimizce yok olmaktan® kurtarmaya çalıştığımız bu muhteşem

hayvanın, dışisine kavuşması için bu kadar acı çekmesi gerekiyor mu diye düşünürken, gözlerimiz başka bir kafese çevriliyor ve unutulmayacak güzellikte bir manzarayla karşılaşırız. Hangi kedi/hayvansever, annesiyle oynayan üç dünya güzeli yavru kaplanın büyüüne kapılmaz ki?

Kaplanlar, bir milyon yıldan beri, Doğu Anadolu'dan Çin'e, Endonezya'dan Sibirya'ya kadar neredeyse tüm Asya Kıtası'na hükmetmişler. Kaplanların ilk kez Mançurya ya da Sibirya'da ortaya çıktığı sanılıyor. Evrimleri süresince de birbirlerinden, renkleri, büyüklükleri, kafatası yapıları ve çizgileriyle ayrılan sekiz alt türe bölünmüşler. Bugün bu kaplan türlerinden üçünün nesli tamamen tükenmiş durumda. 20. yüzyılın başında sayıları 100.000 olan bu muhteşem hayvanlardan bugüne ancak 6000 kadarı ulaşabilmiş. Bu kaplanların büyük bir çoğunluğu Dünya Doğal Hayatı Koruma Derneği (WWF) ve Hindistan Hükümeti'nin 1972 yılında başlattığı 'Project Tiger' programının bir parçası olarak Hindistan'ın değişik bölgelerinde bulunan alanlarda koruma altında, geri kalanı ise küçük ve dağınık gruplar halinde Sibirya, Burma ve Çin'de yaşama savaşı vermekte.

Yakın bir geçmişe kadar kaplanlar sadece dehşet ve korku saçan canavarlar olarak değil, saygı ve hayranlık uyandıran, tanrı ve tanrıçalar olarak dolaşmışlar Asya'nın ormanlarında. Öyle ki; kaplanların yaşadığı bölgelerdeki insanlar, insanların kaplana, kaplanların da insana dönüşebileceğine inanmış. Örneğin 19. yüzyılın sonlarında Malezya'ya giden İngiliz antropolog Walter Skeat'in, duvarlarının insan derisinden, damlarının da insan saçından örüldüğü kimi köylerde, aniden vahşileşip ormana avlanmaya gitmedikleri sürece barış içinde yaşayan kaplanlara dair yerel bir inancı dile getiren araştırması kaplan-insan ilişkisinin başka bir boyutu. Ne var ki kaplanların büyüleyici ihtişamı 20. yüzyılın başlarında giderek artan avcılıkla yavaş yavaş azalmaya başlamış. Avrupalı avcılar Hindistan'ın Kanha bölgesinde ilk kez avlanmaya başladıklarında, burada yaşayan Gond Kabilesi üyeleri, uğur getirdiğine inandıkları kaplan tırnaklarını çalmak için ellerinden geleni yaparmış. Ayrıca, kaplanın bıyıklarını elde etmek de Gond Kabilesi için önemliymiş. Bıyıklar doğranıp düşmana yedirildiğinde, düşmanın midesinin parçalanacağına inanılmış. Fakat zamanla silah ve zehir yoluyla kolaylıkla yok edilebilecekleri görüldüğünde, kaplanların insanlar üzerindeki büyü güderek azalmaya başlamış. Bugün ise, canlı kaplanın gücüne inanan bir avuç insan olsa bile, ölüsünün daha kârlı olduğunu düşünenler çoğunlukta.

Kaplanların yok olmasındaki ana nedenler diğer nesli tükenmekte olan birçok canlı gibi, geniş çapta avlanmaları ve yaşayabilecekleri doğal alanların, artan bölge nüfusunun gereksinimlerini karşılama çabası karşısında giderek daralması. 19. yüzyıl sonlarından itibaren batılılar güzel bir kaplan postuna sahip olabilmek için avlamışlar bu muhteşem hayvanı. Örneğin, o zaman bir İngiliz Kolonisi olan Hindistan'da İngiliz Ordu Mensupları'yla kimi Hint Prensleri'nin en büyük eğlencesi kaplan avlamakmış. Bu dönemde kaplan avlama yöntemleri hakkında yüzlerce kitap basılmış. Yeryüzünde tanınan belki en ünlü kaplan avcısı Jim Corbett anılarını topladığı 'The Temple Tiger and More Man-Eaters of Kumaon' adlı kitabında kaplana (ve leopara) 'İnsan Yiyici' sıfatını ekleyen ilk kişi olmuştur. Corbett'e göre kaplan, 'Olağanüstü cesarete sahip sıcaakkanlı bir centilmendir.' Ve dolayısıyla, doğayı koruyan bir avcı olarak, insanlara zarar vermemiş bir kaplanın kılına bile dokunmadığını belirtir; Corbett 1907-1947 yılları arasında insan yiyen kaplanların peşine düşen, bu alanda yerli halkın güvenini kazanmış usta bir avcı olarak ün kazanır. Nedir bu insan yiyen kaplanlar? Araştırmalar genellikle avlanmaya gücü kalmamış yaşlı ve yaralı -ki Corbett'in kirpinin hışmına uğradıktan sonra insanlara saldırmaya başlayan yaralı dişi kaplanı nasıl öldürdüğünü anlatan 'The Muktesar Man-Eater' adlı öyküsü bunun kanıtıdır aslında- ve yaşadığı doğal

ortamın tarla ve meraya çevrilmesiyle şaşkına dönen kaplanların insanı av olarak seçtiklerini gösteriyor. Tek istisnai örnek, Ganj ve Brahmaputra deltalarının arasındaki bölgede yaşayan kaplanlar. Bu bölgede yaşayan kaplanların, 1665 yılından beri avlayabilecekleri diğer hayvan türleri olmasına rağmen, insan etine rağbet ettikleri saptanmış. Yapılan araştırmalarsa, tatlı su kaynaklarının pek bulunmadığı bu bölgede, kaplanların tuz oranı oldukça yüksek olan suyu içmeye alışmaları sonucu, karaciğer ve böbrek deformasyonuna da neden olan kimi fizyolojik değişikliklere uğradıkları, dolayısıyla aşırı vahşi ve saldırgan davranış biçimleri göstermeye başladıklarını gösteriyor.

Aslında, kaplanlar insanların değil, insanlar kaplanların peşinde. Bugün kaplanı salt postu için avlayanların sayısı uluslararası yaptırımların da etkisiyle, pek kalmadı. Ama penis, diş ve kemikleri, geleneksel Uzakdoğu ve Çin tıbbında kullanıldığı için, kaplanların avlanılmasının bir türlü önüne geçilemiyor. Kaplan penislerinin afrodisyak özellikleri

Yakın bir geçmişe kadar kaplanlar sadece dehşet ve korku saçan canavarlar olarak değil, saygı ve hayranlık uyandıran, tanrı ve tanrıçalar olmuşlardır

olduğu çok yaygın bir inanç; kaplan diş ve özellikle kemiklerinden elde edilen tozsa, romatizmayı önleyen/iyi gelen ve tendonla eklemeleri güçlendiren ilaçların yapımında kullanılıyor. Öyle ki, 1991 yılında Çin Halk Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı tarafından yayımlanan bir kitap, kaplandan elde edilen kemiklerin ilaç haline getirilmeden önce gölgede kurutulması, daha sonra, ya toz haline getirilmesini ya da şarapta ısıtılması gerektiğini belirtiyor. Ve bir kilogram kaplan kemiğinden elde edilen 50 şişe 'Kaplan Kemiği Toniği' bugün Çin, Tayvan, Kamboçya, Vietnam ve Güney Kore'deki eczanelerde satılıyor.

1950 ve 1960'lı yıllarda tarım ve hayvancılığa zarar verdikleri gerekçesiyle kaplanlara savaş ilan eden Çin'de, bugün hemen hemen hiç kaplan kalmadığı düşünülürse, bunca kaplan kemiğini nasıl elde ettikleri sorusuna yanıt aramak gerekir. 1988'de Nepal-Tibet (Çin) sınırında yirmi çuval

kaplan kemiğine el kondu. 1985 ile 1990 arası 1700kg. (=50 Kaplan) kemik Güney Kore tarafından ithal edildi. 1992'de Taipei'de elli eczaneden on üçünün kaplan kemiğinden üretilen tonik sattığı saptandı. Ayrıca Tayvan'da bir imalathane'nin 2000kg. kaplan kemiğinden 100.000 şişe kaplan kemiği toniği ürettiği belirlendi. Ve de 1991'de Bangladeş'te kemikleri çalınmış bir kaplan postu bulundu. Bu değirmenin suyu ne yazık ki çoğunluğu koruma altında bulunduğu sanılan kaplanların yasadışı yollarla avlanmalarından gelmekte. 1990 yılında Hindistan'da bulunan ünlü Ranthambore Ulusal Parkı'nda bugüne kadar sekiz kaplanı, Çinliler adına öldürdüğünü itiraf eden yasadışı bir avcı tutuklandı. 1986 yılından beri Çin, ilaç üretiminde kullanılmak üzere, kemik elde edebilmek için kaplan çiftlikleri kuruyor. Kısacası kaplanın geleceği ölümle iç içe.

Peki kimdir bu kaplanlar? Nasıl, parmak izleri insanları birbirinden ayırt etmeye yaraya., bir özellikse, gözlerinin üzerinde ve yanaklarındaki siyah ve beyaz çizgilerin dağılımı da kaplanların birbirinden ayırt edilmesini sağlayan bir özelliktir. Kaplanların tüyleri de cinslerine göre bazı farklılıklar gösterebiliyor. Örneğin soğuk iklim koşullarında yaşayan Amur/ Sibiry kaplanının boyun ve karın bölgesi uzun tüylerle kaplıyken, sıcak ve tropikal bölgelerde yaşayan kaplan türlerinin tüyleri daha kısa ve parlak. Kaplanın canlı bir turuncu fon üzerindeki siyah çizgileri, yüz, karın ve bacaklarının iç bölgelerinde bulunan beyazlıklar aslında güneş ışınlarının sık ağaçların arasından güçlükle süzülmesi ormanlarda yaşayan kaplanlara mükemmel bir kamuflaj sağlıyor. Renk bakımından bu kurala uymayanlarsa Rewa Kaplanları. Rewa Kaplanları'nın beyaz bir fon üzerinde kahverengi-gri arası çizgileri ve maviye çalan gözleri var. Rewa Kaplanları'nın üretimi de 1950'li yıllara uzanıyor. 1951'de Rewa ormanlarında yakalanan beyaz erkek bir kaplan, Rewa Rajası tarafından normal bir kaplanla çiftleştirildiğinde üç normal kaplan yavrusu, bu yavrulardan bir tanesi tekrar beyaz erkek bir kaplanla çiftleştirildiğindeyse dört tane mavi gözlü, beyaz kaplan yavrusu dünyaya gelmiş. Bugün çok değerli olan Rewa Kaplanları Hindistan'da koruma altına alınmış durumda.

Kaplanlar hareket edebilecekleri ve gizlenebilecekleri alan, su ve avlanabilecekleri hayvan türleri bulabildikleri sürece, her türlü ortamla rahatlıkla uyum sağlayabilecek yeteneğe sahipler. Genellikle yalnızlığı seven kaplanlar, belirlendikleri avlanma bölgelerinde, belirli aralıklarla aynı

yolları takip ederek, geceleri avlanmaya çıkıyor. Bu arada kaplanların alışkanlıklarına olan düşkünlüğünü fırsat bilen avcılar da, bu yollara tuzak kurarak ya da pusuya yatarak, avlanmaya çıkan kaplanı avlamaya çalışırlar.

Kaplan, avlanma tehlikesini atlatabilirse, gözüne kestirdiği avı uzaktan izlemeye başlar, yavaşça ilerler ve saldırıya geçeceği an geldiğinde avının üzerine atlar, boynuna dişlerini geçirdikten sonra boğar ve parçalamaya başlar. Genel inanışın tersine kaplanlar iyi koşucu değildir. Dolayısıyla avını elinden kaçırdığı takdirde, peşine düşüp yakalamaya çalışması, pek olası değildir.

Kaplanları kedilerden ayıran en önemli özellik, suyun hayatlarındaki önemi. Kaplanların yüzmeyi ve suda oynamayı çok sevdikleri biliniyor. Ayrıca, özellikle tropikal bölgelerde, aşırı sıcaklardan rahatsız olduğu zaman, kaplanlar bir ırmak içine uzanarak ya da sık sık yüzmeye giderek serinlemeye çalışırlar. Uzun kuraklık dönemlerinde su bulabilmek için büyük mesafeleri kal ettikleri gibi, bulamadıklarında, nehir yataklarında kuyular kazıp su ihtiyaçlarını gidermeye çalıştıkları bilinir. Kaplan ile kedi arasındaki başka bir fark da kaplanların tırmanmakla aralarının pek hoş olmaması. Kedi canı istediği zaman herhangi bir ağaca zevkle tırmanırken, kaplanların sel gibi olağanüstü bir afet olmadığı sürece, tırnaklarını törpülemek dışında ağaçlara özel bir ilgi gösterdikleri pek gözlenmemiştir.

Kaplanlar, diğer nesli tükenmekte olan canlı türlerinden farklı olarak kolaylıkla üreyebiliyor. Doğada yaşayan dişi kaplanlar dört, tutsak yaşa-

yanlar ise ikibuçuk yılda cinsel olgunluğa erişebiliyor. İlişkiyi başlatan ise genellikle dişi kaplan oluyor. Üç günlük çiftleşme dönemi hamilelikle sonuçlanmışsa, 100 gün sonra doğum gerçekleşiyor; hamilelikle sonuçlanmayan çiftleşme dönemiye, dişi kaplanın 25 gün sonra yeniden kızışıp erkek kaplan avına çıkmasıyla tekrarlanıyor. Dünyaya gelen kaplan yavruları ile anneleri arasındaki bağ iki yıl kadar sürüyor. Ne yazık ki doğada doğan kaplan yavrularının yarısından azı yetişkinliğe adım atabiliyor. Bunun çeşitli sebepleri var. Her şeyden önce yavru kaplanın doğru avlanma yöntemlerini öğrenmesi uzun bir süre alıyor ve bu süre içinde, saldırıya çalıştığı hayvanın hismine uğrayıp canından olabiliyor. Ayrıca, kimi erkek kaplanların -erkek kediler gibi- kaplan yavrularını öldürdüğü biliniyor. Bunun dışında annesi ve kardeşlerini kaybetmiş bir yavru, doğayla mücadeleyi henüz öğrenmediği için hayatını kaybedebiliyor. Tutsak kaplanlar da rahatlıkla çiftleşmelerine rağmen, doğan yavrular her zaman yaşatılamayabiliyor. Rahatsız edilen ve çevresindeki kalabalıktan rahatsız olan dişi kaplanlar, yavrularını ölüme terk edebiliyor veya yiyebiliyorlar.

Kaplan yeryüzünde yaşayan en büyüleyici kedir. Doğal koruma alanları verimli bir şekilde yönetildiğinde ve özellikle kemikleri için avlanmaları önlenemediğinde, hâlâ var olan türlerin sürdürülebileceğine dair bir ümit ışığı var önümüzde. Umarız, "**Felidae**" nin bu en muhteşem üyesinin pırlıtsını, evlerinizde beslediğiniz Kaplan, Tedi, Lizzie, Siyami, Pamuk, Şiva, Michael'larda görüyor ve "**Felidae**" nin tüm üyeleriyle dolu bir yeryüzü düşünüyorsunuzdur kendinize.

Konuşan Bir Kedinin Öyküsü...

Tobermory

'Saki' (Hector Hugh Munro) 1810'de Burma'da doğdu. Çocukluğunu üçra bir taşra evinde, evcil hayvanlar ve kitaplar arasında geçirdi. Hayvanlara olan hayranlığını şöyle dile getirir: "Hayvanlar dünyayı olduğu gibi kabul eder, tadını çıkarırlar..."

Ağustos ayının sonlarına doğru serin, yağmurla yıkanmış bir akşamüstüydü. Kararsız bir mevsim dönümüdür bu; keklikler ya hâlâ güven içinde ya da buzhanededirler, avlanacak hiçbir şey yoktur. Tabii eğer Manş Denizi'nin kuzeyinde bulunuyorsanız, o başka; o zaman yasaları çiğnemenin tımbul, kızıl renkli dişi geyiklerin peşine düşebilirsiniz. O akşamüstü, çay masasının çevresi silme konukla dolu olduğuna göre, demek ki Lady Blemley' in hafta sonu partisi Manş Denizi'nin kuzeyine düşmüyordu. Gene de mevsimin tatsızlığına, toplantının sıkıcılığına karşın, konuklar arasında genellikle mekanik piyanodan duyulan bıkkınlığı ya da gizliden gizliye briç oyununa duyulan isteği dile getiren o bitkin huzursuzluktan eser yoktu. Partideki bütün konuklar, gizlemeye çalışmadıkları ağız açık bir hayranlıkla, bütün ilgiyi, Mj> Cornelius Appin denilen pek gösterişsiz, 'pek suratsız bir kişiye yöneltmişti. Lady Blemley'in listesindeki konuklardan en az ünlü olanı oydu aslında. Birileri onun pek "akıllı" olduğunu söylemiş, ev sahibesi de akıllılığının hiç değilse bir parçası konukları oyalayıp eğlendirmeye yarayabilir düşüncesiyle, laf olsun diye çağırmıştı onu. Lady Blemley, o günün çay saatine kadar ondaki "akıllılığın" - eğer varsa- ne yönde olduğunu anlamak fırsatı bulamadı. Ne güldürücü laflar ediyordu, ne kroket şampiyonuydu, ne medyumdu, ne de amatör tiyatro meraklısıydı. Ayrıca, dış görünüşüyle de, hanımlara bolca miktarda eblehliği bağışlatacak bir erkek izlenimini

vermekten çok uzaktı. Onun için Mr Appin olmaktan ileriye gidememiş, 'Cornelius' adı göze görünmez bir vaftiz yanlışlığı olup çıkmıştı. Şimdi de kalkmış, dinamitin, buhar makinasının, matbaanın bulunuşunu dama atacak bir buluş serüveni-ne giriştiğini öne sürüyordu. Bilim son zamanlarda dev adımlarla ilerlemişti gerçi ama, onun sözünü ettiği, bilimsel ilerlemeden çok mucize denen şeyin alanına giriyor gibiydi.

"Bu söylediklerinize gerçekten inanmamı istiyorsunuz demek ki," diyordu Sir Wilfrid "hayvanlara insan gibi konuşmayı öğretmenin bir yolunu bulmuşsunuz, bizim sevgili Tobermory'cik de ilk başarılı öğrenciniz olmuş, öyle mi?"

Mr Appin, "Son on yedi yıldır üzerinde çalıştığım bir konu bu," dedi. " Ne var ki, ancak geçtiğimiz yedi, sekiz aydır başarı kırıntıları elde

edebildim. Tabii binlerce hayvanla deney yaptım, ama son zamanlarda sadece kedileri yeğliyordum. Çünkü kediler oldukça gelişmiş yabani duygularını korurken, bir yandan da uygarlığımıza başarıyla uyum sağlayan harika yaratıklar. Sonradan insan yığınlarında olduğu gibi, bazen kediler arasında da üstün zekâlara rastlanıyor, işte bir hafta önce Tobermory'le tanıştığımda olağanüstü zekâyâ sahip bir "Öte-kedi"yle karşı karşıya bulunduğumu anladım. Bundan önceki deneylerimde başarı yolunda epey ilerlemiştim; Tobermory adını verdiğiniz kedi de ise hedefe ulaştım."

Mr. Appin bu ilginç sözleri, sesini her türlü gururlu vurgudan arındırmaya çalışarak noktaladı. Bu sözlerle, "Traş!" diyen çıkmadı gerçi, ama konuklardan Clovis'in dudakları büzüldü, büyük olasılıkla inançsızlık belirten bu tek heceli sözcüğün biçimini aldı.

"Yani," dedi Miss Resker, kısa bir sessizlikten sonra, "Tobermory'e tek kelimelik kolay cümleler öğrettiğinizi mi söylemek istiyorsunuz?"

Mucizenin yaratıcısı, "Sevgili Miss Resker," dedi sabırlı bir sesle, "dil, ancak küçük çocuklara, vahşilere ve geri zekâlı kişilere öyle bölük pörçük öğretilir; insan bir kere üstün zekâlı bir hayvanla başarılı bir başlangıç yaptı mı, bu ağır aksa yöntemlere gerek kalmaz. Tobermory dilimizi kusursuz bir yetkinlikle konuşmaktadır."

Clovis, bu defa tane tane, "Traş ki traş!" dedi. Sir Wilfrid daha kibar olmakla birlikte aynı derecede inançsızdı. Lady Blemley, "Kediyi içeri çağırıp kulaklarımızla duymak en iyisi değil mi, ne dersiniz?" diye bir öneride bulundu.

Sir Wilfrid hayvanı aramaya çıktı, konuklarda az çok becerikli bir amatör vantriloğun numarasını seyretmek üzere, mahmur bir bekleyiş içinde arkalarına yaslandı.

Sir Wilfrid bir dakika sonra odaya daldı. Teni, güneş yağının altında bembeyaz kesilmiş, gözleri heyecandan iri iri açılmıştı.

"Aman tanrım, doğru!"

Heyecanı kuşkuyla yer bırakmayacak kadar gerçekti, onu duyanlar oturdukları yerde yeniden ilgiyle doğruldular.

Bir koltuğa çökerek soluk soluğa sözlerine devam etti: "Bilardo odasında kestiriyordu, 'Çaya gel,' diye çağırdım. Her zamanki gibi gözlerini kısarak bana bakınca, 'Hadi Toby bekletme bizi,' dedim ve 'Aman Tanrım!' ürkünç denecek kadar doğal bir sesle canı ne zaman isterse o zaman geleceğini bildirdi! Aklım yerinden çıkıyordu az kalsın!"

Appin demin inançsız konuklara söylemişti sözlerini; Sir Wilfrid'in sözleriye son derece inandırıcıydı. Babil Kulesi benzeri bir koronun irkilti dolu çığlıkları arasında bilgin hiç sesini çıkarmadan oturmuş, akıllara durgunluk veren buluşunun ilk meyvelerini dermekle meşguldü.

Bazen kediler arasında da üstün zekâlara rastlanıyor. İşte bir hafta önce Tobermory ile tanıştığımda olağanüstü zekâyâ sahip bir "Öte-kedi"yle karşı karşıya bulunduğumu anladım.

Bu gürültü patırtı sürüp giderken, Tobermory odaya girmiş, kadife adımlı yürüyüşü ve yüzünde özellikle takındığı kayıtsızlık maskesi ile çay masasının çevresini saranların arasında dolanmaya koyulmuştu.

Aniden tedirgin bir mırıltı, bir gerginlik sardı konukları. Şimdiye kadar dişlerinin keskinliği dışında pek bir marifeti görülmemiş bir ev kedisini kendileriyle eş tutmakla utanç verici bir yan vardı.

Lady Blemley, gerginliğini oldukça açığa vuran bir sesle, "Biraz süt ister misin Tobermory?" diye sordu.

Tobermory, kayıtsızlığı hiç elden bırakmadan, "Fena olmaz," dedi. Konuklar, bastırmaya çalıştıkları heyecanla şöyle bir ürperdiler. Bu şartlar altında Lady Blemley'in çay tabağına süt dökerken biraz taşırması başışlanabilirdi.

Özür dileyen bir sesle, "Korkarım sülün büyük bir kısmını yere döktüm," dedi.

Tobermory'nin cevabı, "Zararı yok, halı benim güzel Axminster halım değil zaten," oldu.

Gene bir sessizlik; sonra Miss Resker,

hesaplıyordu.

Bunun gibi nazik bir meselede bile, Agnes Resker çok uzun süre ikinci plana düşmeye dayanamazdı.

Dokunaklı bir sesle, "Hey Tanrım, sanki neden geldim buraya?" dedi.

Tobermory lafı kapmakta gecikmedi:

"Dün, Kroket sahasında Mrs. Cornett'e söylediklerine bakılırsa, yemekler için. Blemley'lerin tanıdığın en sıkıcı ev sahipleri olduğunu ama birinci sınıf bir ahçı tutacak kadar akılları bulunduğunu söyledin; yoksa bir gelenin bir daha gelmeyeceğini de söyledin."

"Bu sözlerde en ufak bir gerçek payı yok! Mrs Cornett, insafınıza sığıyorum-" diye bağırarak oldu kanı tepesine sıçrayan Agnes.

"Mrs Cornett söylediklerini Bertie von Tahn'a da aktardı." dedi Tobermory, "üstelik, 'bu kadın hep kıtlıktan çıkmış gibidir, günde dört öğün yemek için nereye olsa gider,' diye de ekledi, Bertie von Tahn da dedi ki-"

Neyse, sözün burasında Tobermory birden sustu. Rahibin iri erkek sarmanın ahırlara doğru gitmek üzere fundalıklardan geçmeye çalıştığını görmüştü. Açık duran camlı kapılardan şimşek gibi dışarıya fırladı.

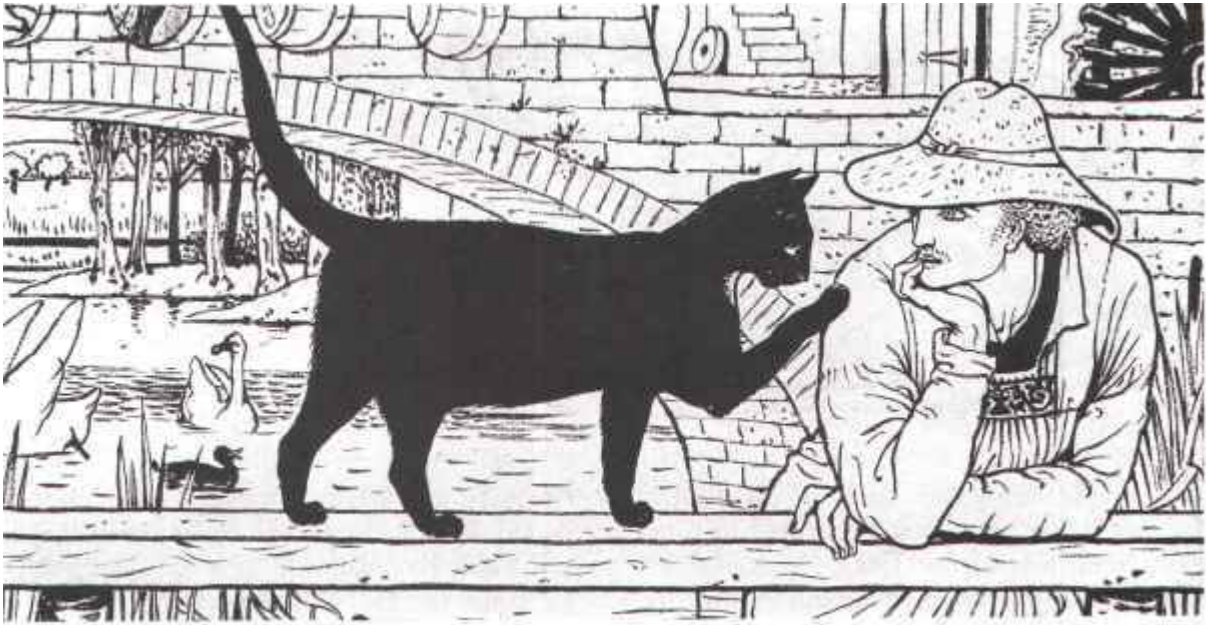
Gereğinden fazla parlak öğrencisinin gözden

kaybolmasıyla birlikte, Cornelius Appin bir anda acı sitemlerin, kaygılı sorgulamaların ve korkulu yakarışların boy hedefi oldu. Durumadan o sorumluydu, o halde işlerin daha kötüye gitmesine de o engel olmalıydı. Cevaplaması istenen ilk soru şuydu: Tobermory bu yeteneğini başka kedilere de aşılayabilir miydi? Mr Appin, onun bunu ahırların orada içli dışlı olduğu arkadaşına da öğretebileceğini ama şu aşamada öğreticilik yeteneğinin pek gelişmiş olamayacağını bildirdi.

"O halde," dedi Mrs Cornett, "Tobermory değerli bir kedi ve olağanüstü bir ev hayvanı da olsa, onun ve ahırların oradaki kedinin bir an önce, hiç zaman geçirmeden yok edilmesi gerekiyor; sanırım sen de benimle aynı düşüncededir Adelaide."

Lady Blemley, "Şu son on beş dakika içinde çok eğlendiğimi sanmıyorsun herhalde," dedi küskün bir sesle. "Kocam ve ben Tobermory'i çok severiz- en azından bu korkunç yeteneği geliştirmeye zorlanmadan önce 'severdik' ama şimdi, tabii ki yapılacak tek şey onu hemen yok ettirmek."

"Yemek saatinde verilen artıklara biraz striknin katabiliriz," dedi Sir Wilfrid. "Ahırların oradaki kediyi ise gidip kendi ellerimle suda boğacağım. Arabacı kedisinden ayrıldığına çok üzülecek ama ona iki kedinin de çok tehlikeli bir uyuz

hastalığına yakalandığını, öbür hayvanlara da yayılmasından korktuğumuzu söylerim."

"Peki ya benim emeklerim" diyecek oldu Mr Appin; bunca yıllık araştırmalarım, yaptığım deneyler.."

"Gidip çiftliklerde, denetim altında tutulan ineklerle deney yapın siz de," dedi Mrs Cornett, "ya da hayvanat bahçesindeki fillerle. Fillerin çok zeki olduğu söylenir, üstelik de gelip yatak odalarımızda, iskemlelerimizin altında dolaşmazlar hiç değilse."

Tam hazdan eriyerek kıyametten önceki bin yıllık selamet dönemini haber verecekken, Henley'deki kürek yarışlarıyla çakıştığını, bu yüzden ertelenmesi gerektiğini fark eden bir başmelek, şu anda harika buluşunun nasıl karşılandığını izlemekte olan Cornelius Appin'den daha büyük bir bozguna uğrayamazdı. Herkes ona karşıydı-hattâ oylama yapılsa striknin diyetine onu da katmayı öneren etkin bir azınlığın bile çıkabileceği söylenebilirdi.

Tren saatlerinin ayarlanamaması ve genelde, işin kesin bir sonuca vardırılması konusundaki tedirginlik, konukların hemen dağılmasını engelledi. Gene de akşam yemeğinin pek başarılı geçtiği söylenemez. Sir Wilfrid öteki kediyle ve dolayısıyla da arabacıyla epey uğraşmak zorunda kalmıştı. Agnes Resker, havalara bürünmüş, tüm öğünü sanki can düşmanıymışçasına hırsla ısırdığı bir dilim ekmekle sınırlamayı seçerken, Mavis Pellington da yemek boyunca ezici bir suskunluğa sığınmayı yeğlemişti. Lady Blemley sohbeti sürdürmek adına aralıksız konuşup durduysa da gözü hep eşikteydi. Eşiğe zehir dozu dikkatle ayarlanmış bir tabak dolusu balık artığı konmuştu. Sırasıyla tatlı, çerez, meyve geçip gittiyse de Tobermory ne yemek salonunda ne de mutfakta göründü.

Mezar sessizliği içinde yenen yemek, oturma odasındaki bekleyişin yanında oldukça neşeli sayılırdı. Hiç değilse yenilip içilirken, herkesi saran tedirginlik havası dağılmış, gizlenmişti. Bu sinirlerle briç oynamak da söz konusu olamazdı. Hele, Odo Finsberry iç bayıltan bir sesle buz gibi bir dinleyici kalabalığına Melisande Orman-da şarkısını geçtikten sonra müzik de bir kenara

bırakıldı. Hizmetçiler kiler penceresinin, her zamanki gibi Tobermory girip çıkabilsin diye açık bırakıldığını bildirerek saat onbirde yatmaya çekildiler. Konuklar ne kadar dergi varsa harıl harıl okumaya başladılar, derken giderek Badminton'ın spor kitapları dizisiyle Punch ciltlerine kadar düştüler. Lady Blemley düzenli aralıklarla kilere gidip geliyor, her defasında da herhangi bir soru sormayı gerektirmeyecek kadar bozguna uğramış bir yüz ifadesi ile geri dönüyordu.

Sürüp gitmekte olan sessizliği saat ikide Clovis bozdu.

"Bu gece gelmeyecek. Büyük bir olasılıkla şu anda yöre gazetesinin yazı işlerinde, hatıralarının ilk tefrikasını yazdırmakla meşguldür. Lady Bilmemkim'in anıları çıkmayacak gazetede, onun yerine Tobermory'ninkiler çıkacak ve büyük olay olacak."

Konukların neşesine böylece katkıda bulunduktan sonra yatmaya gitti Clovis. Öteki konuklar da uzun aralarla onu izlediler.

Ertesi sabah çay dolaştıran hizmetçiler, ortak cevap verdiler:" Tobermory dönmedi."

Kahvaltı, akşam yemeğinden de sıkıntılı geçiyordu, fakat sonuna doğru durum aydınlığa kavuştu. Tobermory'nin bahçıvanlardan biri tarafından iki bahçeyi ayıran fundalıkların altında bulunan cesdi eve getirildi. Boğazındaki ısırıklarla pençelerinin arasındaki sarı tüylerden, rahibin sarmanıya tuttuğu kavgada yenik düştüğü anlaşıyordu.

Öğleye doğru kornukların çoğu çekmiş gitmiş bulunuyordu. Lady Blemley ancak öğle yemeğinden sonra kendini toparlayarak, sevgili kedisinin ölümünü kınamak üzere rahibe iyice veryansın eden bir mektup döşendi.

Tobermory, Appin'in tek başarılı öğrencisi olmuştu. Kadere bakın ki, onu izleyecek başkası da çıkmadı. Bundan birkaç hafta sonra Dresden Hayvanat Bahçesinde, önceden hiçbir rahatsızlık belirtisi göstermeyen bir fil, kafesinden fırladığı gibi, kendisini kızdırdığı anlaşılan bir İngiliz öldürdü. Gazetelerde kurbanın adı Oppin ya da Eppelin olarak geçiyor, fakat küçük adının Cornelius olduğunda birleşiliyordu .

"Belki de zavallı hayvana Almandadaki kural dışı fiil çekimlerini öğretmeye çalışıyordu," dedi Clovis, "o zaman başına geleni hak etmiş demektir."

Çeviren: Fatih Özgüven

STUDIO OYUNCULARI Şahika Tekand'la OYUNCULUK

Seçmeler: 23 - 24

Ekim

1993

Valikonağı

Cad.

Akkirmanlı

Sok.

Nayır Apt. C

Blok 30/38

Nişantaşı/

İSTANBUL

Tel. 246 77 25

Dog & Cat VETERINARY CLINIC

Veteriner Hekim AHMET TAHİROĞLU

*Aşı/Check-up/Operasyon/
Tedavi ve Banyo*

Yalıboyu Cad. 202/A

Arnavutköy-tST

263 43 29

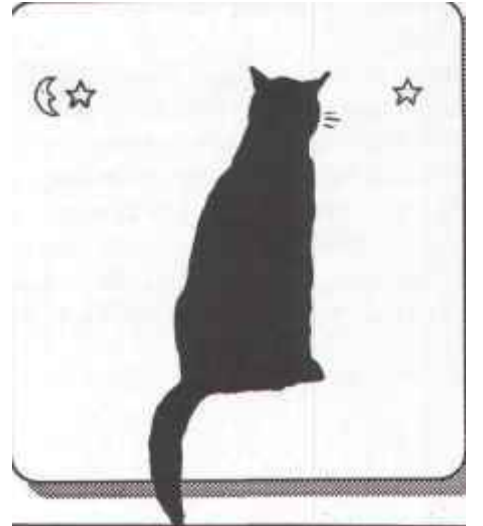

269 88 95

262 76 91

Çalışma Saatleri:

11:00 - 19:30

İnsan Dilini Öğrenmenin Yolları!

İnsan dili bir takım bağırış ve çağırışlardan oluşan çılgın bir dildir, bu nedenle hiçbirimiz uzun süre insanları dinlemeye gelemeyiz. Yine de biraz kendinizi zorlarsanız birkaç anahtar kelime ya da cümle öğrenmeye değer. Ne de olsa, çoğu kez **SİZİN** hakkınızda konuşukları besbelli.

Öğrenilmesi gereken en önemli insan sözcüğü size verdikleri isimdir. Kendisine Claud Ratter gibi hoş ve itibarlı bir isim verilen ve o korkunç "fu-fu" ya da "kedimcim" gibi hitap şekillerine içerleyen kediler için en hassas konulardan biridir bu. Kendilerine verilen insan isimlerini özsayıgılarına bir hakaret kabul edip reddeden ve yanıt vermeyen kedilerin çokluğu hiç de şaşırtıcı değildir. Haklılar! K.F.Dİ MUTLU-LUGUNUN DÖRDÜNCÜ KOŞULUNU HATIRLAYIN:

'Sahibini yakından izle, Görmezlikten gelerek.'

Özellikle insanların senin isminden önce ve sonra söyledikleri sözcüklere kulak kabart. Uzun yıllar süren gözlemlerden sonra topladığımız birkaç örnek şunlar:

"Kahvaltı; öğle yemeği; akşam yemeği, süt, işte burada pisi pisi, al" Can sıkıntınızın altını çizmek için birkaç dakika bekledikten sonra tembel tembel tabağınıza doğru salınabilirsiniz. Tabağınıza koydukları yiyeceğin zehirli olduğundan kuşkulanmış gibi yapıp iyice bir koklayın, burnunuzu nazlanarak tabağınıza daldırmadan önce sahibinize içerleyen bir bakış fırlatın.

"Allahın cezası; dur; in aşağı; hey sana söylüyorum, kes şunu, yoksa " Eğer ses yeterince uzaktan geliyorsa, duraklayın, başınızı kaldırın ve sanki meselenin ne olduğunu anlamıyormuş gibi şaşkın şaşkın sesin geldiği yöne doğru bir bakış fırlatın. Eğer kişi, sizi yakalayabilecek kadar yakındaysa, sakın duraklayıp bakmayın. Tabanları yağlayın.

"İşte pisipisi, gel bakayım, seni bir seveyim, İyi misin? İşte ne cici bir pisi" İnsanoğlu zayıflık belirtileri gösteriyor, mırıldanarak, burnunuzu oraya buraya sürterek, kucağa hoplayarak ve aniden tırmıklarınızı geçirerek yanıt verebilirsiniz. Böyle zamanlarda, tercüme edilmesi oldukça güç çeşitli ilginç tepkiler alabilirsiniz.

"Pire tozu, kulak damlası, göz damlası, haplar, termometre, antibiyotik" Kulaklarınıza, gözlerinize, kürkünüze, ağzınıza ya da herhangi başka bir yerinize kaşla göz arasında koyabilecekleri o iğrenç tatlı kokulu ya da dokunumlu şeylere karşı uyanık olun. Gerçi korkunç bir görünüm sunarsanız bu işlemden sonra bir parça tatlandırıcıyla ödüllendirebilirler sizi. Kendilerini suçlu hissetmeleri için, bir miktar somurtun, tekrar okşanmayı kabul etmeden önce.

"Veterinere götürmek, hadım ettirmek, kısırlaştırmak" Bütün bunların ne demek olduğunu bilen kardeşlerimizi anlıyoruz ve onlarla ruh birliği içindeyiz. Diğerleriye, gelecek sayımızda yer alacak olan **'Erkek kediler için özel tavsiyeler'** yazısını beklesinler. frtf

Fotoğraf: Emrehan Zeybekoğlu

BİR KEDİYE

*Aynalar olamaz bu kadar sessiz
ne de gelen şafak daha gizemli
sen, ayışığında, o panter şekli,
sadece uzaktan izlediğimiz.
Seni boşa arıyoruz, çözülmez
işleyişiyle kutsal bir fermanın;
senin yalnızlığın ve sırrın Ganj'in
ve günbatımının ardı, erilmez.
'Elimin uzanıp dokunmasına
izin veriyor sırtın. Razısın sen,
unutuşa çevirip sonsuzlukken,
bir insan elinden sevgi almaya.
Başka bir zamandasın, krallığında-
düşgibi kapalı, ayrı bir dünya.*

JORGE LUIS BORGES

Çev: Selahattin Özpabıyıklar

Günlerden Bir Gün...

Bir Gemi Yolcusu

İş dönüşü, telaşlı bir günün yorgun saatlerinde bir şehir. Şehri izleyen gökyüzünden, diğer arkadaşlarıyla buluşma telaşı içinde yağan yağmur damlacıklarından bir tanesi de küçük tüylü bir baş üzerine düşer. Tatlı, iç ürpertici bir serinlik yayılır ki hafiften; kim bilir hangi sokak kavgasından kalma yaralı iki kulak kızgınca sağa sola oynar. Bu kulakların sahibiyse tekir tüyleri sanki kalemle çizilmiş gibi, yemyeşil gözleri kocaman kocaman, iri kıyım bir kedi. O da aynı telaş içinde iskelede dolaşıp duruyor. Onun da kendince bir telaşı var. Bir yaşam telaşı. Çoğu kez yaşarken farkına varamadığımız telaş.

"Kahretsin! Güzelim tüylerim sırlıslam oldu. Ayaklarımı silkeleyip duruyorum ama boşuna işte! Biraz yalansam belki..."

Bir martı süzülür gökyüzünden. Lodosa dönmüş yüzüyle çalkalanan denizin dalgaları arasında dalar. Bizim tekir bunu görmüştür. Koskocaman olmuş gözlerle, çamur içinde kal tüylerini bile unutarak, dikilmiş kulaklarıyla martının denizden ustaca çıkardığı, çırpınan balığa bakar.

"Şu martılar ne kadar da şanslı. Suya bir kere dalıyor ve yiyeceğini çıkarıp gökyüzüne uçuyor. Oysa ben saatlerdir bu sulu havada arandığım halde ağzıma koyacak lokma bulamadım. Korkuyorum! Zayıflayıp, pazılarım eriyecek ve sevgilim, beyaz nazlım beni beğenmeyecek. Bu da sokaktaki itibarımın sona ermesi demek.

Şuradaki insana da üzülüyorum! O da benim gibi saatlerdir elinde oltası suya bakıp duruyor. Haydi sen de dal da çıkar bakalım yiyeceğimizi! Ben de payıma düşeni alayım... Martılar kadar şanslı değiliz işte!"

Tekir, yağmur altındaki ihtiyar balıkçının tamamladığı bu puslu manzarayı, aç midesinin

acımasız gurultusuna rağmen seyreliyorken, iskelenin kapıları açılır. Bu kış günü bir an önce kendilerini evlerine atabilme telaşıyla; işlerinden, okullarından, dostlarından dönmekte olan insan kalabalığı iskeleyi doldurur.

Bir anda Tekir'in gözbebekleri kocaman olmuştu. Bu kez yüreğine yerleşen korku, midesindeki gurultuların acısını bile unutturmuştu. Sağa koşar, büyük bir ayak patisini ezmek üzereyken, sola kaçır. Bu kez zarif bayanın bacağına çarpar. Kadının attığı çığlık kalabalığı dalgalandırır. Bu hafif kargaşa, küçük Tekir için bir afettir. Sırt tüyleri dimdik, sinirli sinirli söylenir.

"Lanet olsun! Bu insanlara ne oldu böyle! Kihla-yıp duruyorum oralı değiller. Üstelik çamurlu

kocaman ayaklarıyla minik patilerini incitiyorlar."

Yağmur damlaları Tekir'e inat hızlandıkça insanlar da yağmurdan kaçmak için gemiye iyice hücum eder. Bizim Tekir'in yüreğinin çırpıntıları, yağmur damlalarının kaldırımlara vuran sesine karışır. Artık kaçacak yeri kalmamıştır. Kalabalık Tekir'i sürükleye sürükleye geminin girişine kadar getirmiştir. Tekir bilinçsizce:

"Bu kocaman suya düşmeden kendimi kapalı bir yere atmalıyım," diyerek gemiye mecburi bir giriş yapar. Sağına soluna bakar, koşarak kirli bir bidonun arkasına saklanır. Bidonun yanındaki simitçi, susamlı gevrek simitlerini Tekir'i korkutan bu kocaman kalabalığı fırsat bilerek satmaya çalışmaktadır. O da çoğu gibi Tekir'in farkında bile değildir.

Tekir'se;

" Ohh! Bir an ölüyorum sandım. Neyse burası hem kuytu, hem de sessiz." Acıyan patilerini yalarken, korku dolu gözleriyle çevresinde koşuşup duran yüzlerce ayağı seyreder. Birden,

" Fakat o ne? Sanki yer sallanıyor. Patilerimin altında bir sıcaklık var."

Geminin motorları çalışmıştır. Tekir daha anlamadan gemi hareket eder. Halatlar toplanır, iskeleler çekilir. Gemi puslu hava içinde iskeleye veda edercesine bacadan dumanlarını savurarak yavaşça uzaklaşır. Pervanesinden köpüren dalgalar, sanki martılara seslenir -bizi izleyin- der gibi.

Kalabalık daha yeni yatıştığı için, Tekir iskeleden durmadan uzaklaştığını yeni görmüştür. Hemen saklandığı yerden fırlar. Sürüklenerek geldiği giriş yerine koşar. Görür ki önünde köpükler içinde çalkalanan bir deniz ve uzaklaştıkça uzaklaşan bir iskele vardır.

" Bu şey her neyse hareket ediyor. Gidiyorum ben... Atlasam şuradan! Ama bir de düşersem kesinlikle yüzemem. Bu benim içim yanınca sokaklarda içtiğim birikintilerinden çok daha fazla büyük."

Yine martılar gözlerinin önüne gelir. Onların bu kocaman su üzerindeki süzülüşlerine imrenir. Gözleri dolu dolu olur. Bu kez yağmurdan ıslanan tüyleri değil, gözyaşlarıyla ıslanan yüreğidir.

" içine girdiğim bu şey beni beyaz nazlımdan alıp götürüyor. Köpüklü sular aramıza giriyor."

İçindeki bu uzaklık acısıyla, zarifliğinden hiçbir şey yitirmeden, çaresizce kuyruğunu vücuduna sararak çöker. Kulakları düşmüştür. Rüzgâr tüylerinde dolaşır, üşür. Tekirin denize çalan gözlerinde sadece hatıralar vardır. Kararan hava sanki küçücük yüreğine çökmüştür. Bu uzaklık biteceğine, iskeleyi de alıp götürür.

" Beyaz nazlım, mavi gözlüm, yelpaze kuyruklu sevgilim. Onu bir daha göremeyeceğim anlaşılan. Nazlım beni iskelede bulamayınca nasıl da üzülecek. Yine kızacak ve gözleri bu suların rengi gibi olacak. Oysa ara sıra balıkçıdan kaçırdığım balıkları nazlıma getirdiğimde gözleri ıslı ıslı yanar, sevinçle başını başıma sürterdi. Yalardı beni. Artık onunla hiçbir şey paylaşamayacağım. Hoşça kal beyaz nazlım! Tüylerin çöplerden kirlenmiş, kararmış bile olsa seni hep seveceğim."

Nereye gittiğini bilmeyen Tekir, olduğu yerde kalakalır. Gözleri denizde, patilerini birleştirmiş çaresiz.

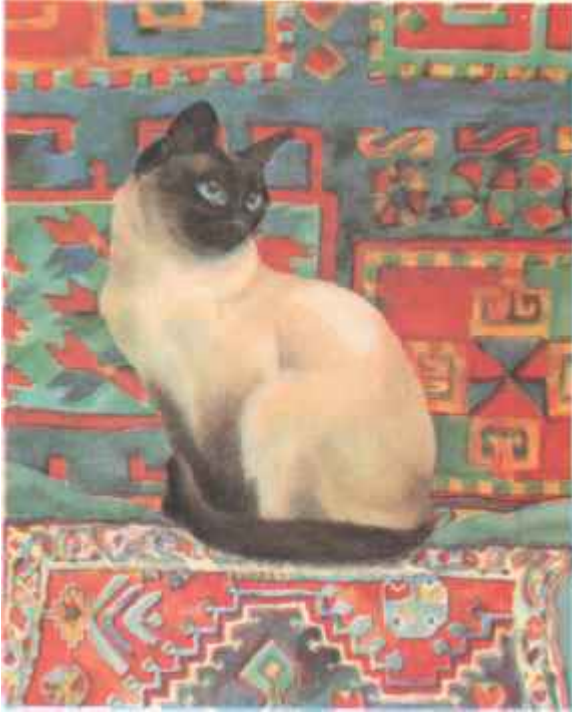
Ara sıra gelip geçen yolcular Tekir'e bakarlar. Vapurun içinde bir kedi! Kiminin yüzünde bir gülümseme oluşur. Kimi de nefretle, korkuyla dır dır söylenir.

"Aman! Bu pis hayvan da nerden geldi? Sokakta oldukları yetmiyor, bir de geminin içinde..."

Böyle böyle hararetle uzayıp giden tartışmalar. Hiç kimse Tekir'in ne hissettiğini bilmez. Belki de hiçbiri Tekir'in yüreğindeki sevginin bu kadar temizini de hiç tatmamıştır.

Tekirse koskocaman denizin ortasında bir nokta kadar küçük, yalnız ve çaresiz bir yolcudur artık. Kendisini nelerin beklediğini bilmeden sessizce yol alır.

Siyam

Kedileri

Cins kediler arasında en çok bilinen, ilgi gören ve evlerde beslenen tür, herhalde Siyam Kedisi'dir. Laciverte çalan mavi gözleri, zarif gövdesi, uzun bacakları ve güçlü kişiliğiyle birçok insanın gönlünde taht kurmuş olan Siyam Kedisi 19. yüzyıl sonlarına kadar Siyam (Tayland) dışında bilinmiyordu. Siyam Kedisi'nin kökeni hakkında belli bir bilgi olmamasına rağmen, ilk kez Çin ya da Siyam'da ortaya çıktığı sanılıyor. Bu kedilerle ilgili en eski yazılı belgeyse 14. yüzyıla ait. Siyam Kedileri batı dünyasıyla tanışmadan önce, sadece Siyam aristokrasisi ve din adamları tarafından beslenebiliyordu. Siyam Kedisi çalmaya çalışanların cezası ölümdü. Eskiden Siyam Kedileri'nin en önemli işleri Budist tapınaklarını korumak, buralarda bulunan hazineleri çalmaya teşebbüs edenlere saldırmak ve bölgeden uzaklaştırmaktı. Ayrıca ölü insanların ruhlarını da içlerinde barındırdıklarına inanıldığı için de, tapınak kedileri kutsal sayılıyordu.

Baü dünyası, Siyam Kedisi'yle, Siyam kralı tarafından zamanın İngiliz konsolosuna hediye edilen **Pho** ve **Mia** adlı kedilerin, 1885 yılında Londra'da düzenlenen bir kedi şovunda sergilenmeleriyle tanıştı. Aslında İngiltere'ye getirilen

ilk Siyam Kedileri'yle bugün bildiğimiz Siyam Kedileri arasında bazı farklılıklar var. Avrupa ve Amerika'ya götürülen ilk Siyam Kedileri şaşı gözlü ve bükük kuyrukluydular. Bir efsaneye göre Siyam Kedileri hazineyi sürekli göz hapsi altında tuttuklarından ve kuyruklarıyla sarıp sarmalayıp koruduklarından ötürü, şaşı gözlü ve bükük kuyruklu olmuşlar. Başka bir söylenceye göre de, Siyam Kedileri'nin bükük kuyruklu olmalarının nedeni bir Siyam prensesinin yıkandığı zaman, yüzüklerini kedisinin kuyruğuna dizmesi ve kaybolmalarını ya da çalınmalarını önlemek için de kuyruğunu bükmesiymiş.

Bugünkü Siyam Kedisi uzun yıllar süren çeşitli Siyam Kedi türlerinin çifleştirilmesiyle oluşmuştur. İngiltere'ye getirilen ilk Siyam Kedileri, yüz, kuyruk ve ayakları gri-kahverengi lekelerle bezenmiş, krem rengi tüylüydüler. Bunları maviye çalan tüyleri gri ya da çikolata renkli lekelerle kaplı olan diğer türler izledi. Bugün türler arası çiftleşme sonucu mor, gri, krem, tekir ve kıvıllı lekelerle kaplı Siyam Kedileri bulmak mümkün. Siyam Kedisi'nin vücudunda bulunan lekeler aslında onun en önemli özelliklerinden birisi. Siyam Kedisi'nin vücudundaki lekeler, renk enzimine bağlı olarak oluşur. Bu enzim, işlevini ancak vücudun serin bölgelerinde yerine getirebildiği için, annelerinin sıcak gövdesine sığınmış yavru Siyam Kedileri genellikle beyaz renktedir. Yavrular büyüyüp, annenin doğal sıcaklığından uzaklaştıklarında bu renk enzimi devreye girer ve iki yaşına geldiklerinde de yavruların renk ve leke

gelişimi tamamlanır.

Vücutlarının uzunluğu, narin kemik yapıları, kaslı gövdeleri ve kısa tüylerinin sıklığı Siyam Kedileri'ne büyümlü bir zerafet kazandırmakta. Bu kedi türünü diğerlerinden ayıran diğer fiziksel farklılıklarsa 'V' şeklindeki kafa yapısı , safire çalan çekik mavi gözleri ve uzun sivri kulaklarıdır. Bu görünümüleriyle kimi insanlarda kendini beğenmiş, kibirli ve soğuk kediler oldukları izlenimini bırakırlar. Aslında Siyam Kedileri'nin dünyaya tepeden baktıkları inancında biraz doğruluk payı var gibi. Bunun ana nedeni de belki güçlü kişilikleri ve kendilerini ezdirmemeleri. Bir Siyam Kedisi'yle birlikte yaşamak bir tür evliliğe benzetilebilir. Siyam Kedisi, aslında oldukça dışa dönük ve arkadaş canlısıdır, sahibiyle çok yakın ve sevgi dolu bir bağ kurmaya dünden hazırdır. Ancak bir önkoşulu vardır: Siyam Kedileri sürekli olarak kendilerine ilgi gösterilmesini beklerler. Dolayısıyla, ilgi odağı olamadıkları zaman, kıskançlık nöbetlerine tutulabilir ve ilgiyi kendi üzerlerine çekebilmek için kimi alışılmadık numaralara kalkışabilirler. Böyle durumlarda Siyam Kedileri'nin başka bir özelliği daha devreye girebilir: Bu güzeller, kayıtsız kalamayacağınız derecede güçlü bir sese sahiptir, ama gülü seven dikenine -arada bir de olsa- katlanabilmeli.

Bir siyam kedisiyle birlikte yaşamak, bir tür evliliğe benzetilebilir. Bu kediler aslında oldukça dışa dönük ve arkadaş canlısıdır, sahipleriyle çok yakın ve sevgi dolu bir bağ kurmaya dünden hazırdır.

Kısacası, bağımsız ama üzerine düşölmesinden de hoşlanan bir arkadaş arıyorsanız eğer, Siyam Kedileri sizin için ideal bir seçenek olabilir. Arada bir üzerinizde kişisel uyumsuzluklardan kaynaklanan kara bulutlar dolaşsa bile, birbirinizin sevgisinden emin olduğunuz için de canlı, keyifli, matrak ve biraz da gürültölü türden bir yaşamınız olacağından kuşkumuz yok. (Allah mesut etsin!)

Deri Hastalıkları

Bu sayımızda danışmanımız Veteriner Hekim Ahmet Tahiroğlu'na evcil hayvanlarda görülen çeşitli deri problemleri hakkında danıştık.

Evcil hayvanlarda ne tür deri sorunlarına rastlanır?

Evcil hayvanlarda görülen deri hastalıkları, genelde titiz ev hanımlarının hayvan yıkama merakından kaynaklanabilir. Örneğin, kediler kendileri temizlenirler, ancak buna rağmen eğer yıkanacak olurlarsa, özel bir koruyucu tabakayla kaplı olan deri, yanlış kullanılan deterjan, sabun ya da şampuan nedeniyle bu özelliğini kaybeder, kendine has direnci kaybolur ya da tahriş olur. Dolayısıyla mantar hastalıkları, egzama, deri iltihaplanması ve tüy dökülmesine yol açar.

Sokağa çıkan hayvanlardaysa, ayak derilerinde görülen benzin, mazot, boya gibi çeşitli kimyasal maddeler ya da yanmayla tahriş olan dokularda deformasyon ve iltihabik yaralara sıkça rastlanır. Köpekler bu konuda kedilere göre biraz daha şanssızdır.

Deri hastalıklarında daha çok ısırma ve tırmık nedeniyle ortaya çıkan yaralanmalar ve baş, çene, çene altı bölgelerinde, ayaklarda ısırmaya bağlı apselerin oluşması doğaldır. Belirtileri, giderek büyüyen şişlik, iştahsızlık ve halsizliktir.

Bu gibi durumlarda ne tür bir tedavi gerekmektedir?

Apse kendiliğinden patlar ya da hekim tarafından açılarak temizlenir, ancak her iki durumda da antibiyotik tedavisi uygulanmalıdır.

Sokaklarda bazen hayvanları daha çok arka ayaklarıyla kulak çevrelerini kaşırken görüyoruz. Doğal olarak kaşınmalarının dışında belli başlı nedenleri olabilir mi?

Sokak hayvanlarında sık görülen deri hastalıklarından biri de, kulak uyuzudur. Hayvan sürekli kaşındığı için kulak ve çevresinde yaralar oluşur. Öncelikle uyuz tedavi edildikten sonra kulak ve çevresindeki yaralar iyileştirilmelidir. Aksi takdirde, tedavi amacına ulaşmaz.

Biraz da toprakta bulunan pire, kene ve uyuz etkenlerinin yol açtığı deri hastalıklarından söz edebilir misiniz?

Toprakta bulunan pire, kene ve uyuz etkenleri gibi canlılar, kışın genelde kış uykusuna yatar. Havaların ısınmasıyla da konakçı olarak yaşayabilecekleri ortamlar arayıp, doğada yaşayan hayvanları bulurlar. Kene kancalarıyla, pire delici organıyla kan almaya çalışır. Uyuz etkenleriyse deri ve deri katmanlarında yerleşerek kan emmeye devam eder. Pire ve keneyi teşhis etmek kolaydır. Uyuz etkenini saptamak, mikroskopik canlılar olmaları nedeniyle o kadar kolay değildir. Şüphe edilen bölgeden alınan kazıntının mikroskop altında incelenmesiyle türü saptanır. Sarkoptes, Demodeks uyuzları sıklıkla görülen uyuz etkenleridir. İnsanlara bulaşma olasılığı oldukça yüksektir. En belirgin özelliği, kaşıntı, deride kalınlaşma ve sedef görüntüsüdür. Ayağıyla topraktan aldığı mantar ve bakteri etkenlerini uyuzla deriye bulaştırdıklarında karmaşık bir hastalık ortaya çıkar.

Tedavisi mümkün müdür?

Tedavi sürecinde öncelikle hayvanın vücudunu kaşınması engellenir. Lokal ve genel ilaç uygulamalarıyla uyuzun tedavisi eskiye göre daha kolaydır. Bu tedavi sonunda vücutta bir tek uyuz etkeni bile kalmamalıdır. Tedavi sırasında sürekli olarak, vücuttan alınan deri kazıntılarının mikroskopik incelemesi yapılmalıdır.

Uyuz hastalığının tedavisi mümkün olmayan bir aşamaya dek ilerlemesi mümkün mü?

Uyuz hastalığının hiçbir aşamasında, tedavisi mümkün değil diyerek hayvanı uyutma yöntemine başvurulamaz. Uyuz, tedavisi mümkün olan bir hastalıktır. Uyuz etkeni tesbit edilir, teşhis konulursa, tedavisi kolaydır. Tedavisinin mümkün olmadığını ileri sürüp, hayvanı öldürme yoluna gitmek kolaycılıktır.

İnsanlarda olduğu kadar, hayvanlarda da rastlanan önemli deri hastalıklarında birisi de egzama. Egzama türleri nelerdir ve egzaman bir kedi ya da köpeğe ne tür bir tedavi uygulanmalıdır?

Egzama hastalığının üç türü vardır. Proteinemi (Aşırı proteinle beslenme) nedeniyle ortaya çıkan egzama, vitamin yetmezliğinden kaynaklanan egzama ya da alerjik egzama. Proteinemi ve alerjik türdeki egzamalar birbirine bağlı olarak görülebilir. Yani, aşırı protein alımı nedeniyle karaciğer hassaslaşır ve alerjik bir durum oluşur.

Tek yönlü beslenme nasıl insanlar için zararlıysa, hayvanlar için de zararlıdır. Karaciğerde depolanan aşırı miktardaki proteinin deride lokalize olmasından ötürü, hayvanda ergenlik sivilcelerine benzer küçük noktacıklar oluşur. Hayvanın kaşınması sonucu patlayan bu noktacıklar tüylere yapışır, kokulu ve aşırı kaşıntı veren bir hal alır. Tedavi için, o bölgenin tüylerinin iyice traş edilip temizlendikten sonra lokal ilaç uygulanır. Ancak veteriner hekime danışmadan ilaç uygulanması sakıncalıdır. Çünkü kaşıntı nedeninin saptanması ve ona göre bir tedavinin uygulanması gerekmektedir. Eğer neden egzamaysa kortizon tedavisi uygulanır. Uyuzdaysa kortizon kullanılmaz, kullanıldığı takdirde kortizon uyuz etkenini besleyici bir özelliğe sahip olduğundan hastalık tehlikeli boyutlarda ilerleyebilir. Kimyasal maddeler, boya, tiner, kostik maddelerden tutun da çiklete (yapıştığı yer hava aldırılmaz), sentetik halılar, yanlış kullanılan kozmetik ürünlere kadar her şey egzamaya neden olabilir. Sokakta yaşayan ya da sokağa çıkan ev hayvanlarında görülen alerji nedenleri araştırılırken doğada bulunan bitki örtüsü de göz önünde bulundurulmalı. Örneğin, kiraz ve erik ağaçlarının salgıladığı balsam ve çam ağacının reçinesi hayvanlarda alerjiye neden olabilir.

Vitamin eksikliklerinden kaynaklanan deri hastalıklarının belirtileri nelerdir?

Başlıca A, D ve H vitaminlerinin eksikliğinden kaynaklanan tüy dökümlerinde kaşıntıya rastlanmaz. Derinin tüy tutma özelliği kaybolur. Tüylerde normalden fazla seyrekleşme olur.

Tüy dökülmesinin başka nedenleri de olabilir mi?

Kısırlaştırılmış hayvanlarda, hormon yetersizliğine bağlı tüy dökümleri görülür. Dişide östrojen, erkekte testosteron hormonunun azlığı tüy dökülmesine neden olur. Dişilerde tüm vücutta tüy seyrekleşmesine rastlanırken, erkekler çıplak kalabilirler. Tedavisiyse, eksik olan hormonun çok düşük dozlarda verilmesi gereklidir.

Bakteriyel etkenler deri hastalıklarına yol açabilir mi?

Stafilokokus Epidermitis denilen bakteriler, deri iltihaplarına neden olur. Egzamayla birlikte mikrobik deri hastalıkları görülür.

Son olarak, tüy ve deri bakımı konusunda bizi aydınlatabilir misiniz?

Halk arasında, tüylerin ciğerlerde kiste neden olduğu kanısı yaygındır. Aslında tüyün kendisi kist yapmaz. Tüylerin üzerindeki parazit yumurta ve proteinleri alerji yapar. Bundan dolayıdır ki, kist aşısı olmuş olan kedilerden çekinmek yersizdir.

Uzun tüylü kediler tüm sene boyunca tüy dökerler. Bir hayvan sahibinin hayvanını taraması, fırçalaması onu beslemekten daha da önemli bir görevdir. Kısa tüylü hayvanlar, belli mevsimlerde tüy dökerler. Daha çok yattıkları yerlerde bırakırlar tüylerini. Kısa tüylü hayvanları ince dişli bir fırçayla taramak ve pamuklu olmayan hafif nemli bir be?le tımar yapmak gerekir. Taramanın hayvan vücuduna başlıca üç yararı vardır. Öncelikle, hayvanın vücudunda var olan pire ve kenelerin tırağa takılmasıyla bunların varlığı saptanır. Ayrıca, vücuttan atılacak tüylerin tarak ve fırça yardımıyla toplanmasına yardımcı olur. Tüy dipleri ve deriye dolaylı olarak yapılan masajla sinirlerin uyarılması ve daha sağlıklı tüylerin çıkmasına neden olur. Masaj sırasında metal ve tüylerin toplanmasına yardımcı olabilecek taraklar kullanılmamalıdır.

İlkbaharın bittiği , yazın başladığı anlarda palto değişikliği kaçınılmazdır. Özellikle bu aylarda daha sık ve düzenli taramalar, tüylerin etrafa yayılmasını ve alerji ve parazitlerin bulaşmasını engeller.

Karanlıkta Bir ığlık...

Ayılara Özgürlük!

Ç oğumuz iki yıl önce sinemalarda gösterilen Fransız yönetmen Jan Jacques Annaud'ın 'Ayı' filminin sonunu hatırlarız. Çok sevdiği köpeğini de öldürdüğü için gözünü tamamen kin bürümüş, ayıyı yok etmek için kendini dağlara vurmuş avcı, su içmek için mola verdiğinde aniden arkasına dönüp öfkeden titreyen ayının ona saldırmak üzere olduğunu görür. Sonunun geldiğini düşündüğü ansa ayı umulmadık bir davranışta bulunur ve avcıya yaşama şansı tanır. Bu şansı tanırken karşısındakinin en büyük düşmanı olduğunun bilincinde miydi acaba? Bu sorunun yanıtı önemli değil; ayı varlığını sürdürebilmesi için doğal alanları yok eden, ayrıca kendisini öldürmek için yollara düşen insanı kurtardığı için verdiği karardan pişman değil. Yok etmenin kolay, var olmanın ve bir başkasına var olma şansını tanıyabilirle ilkesinin benimsenmesinin zor olduğu bu dünyada, içi buruk da olsa kıvanç dolu bir ayı bu.

Pandaların da bir ayı türü oldukları belirlendikten sonra ayı türlerinin sayısı sekize yükseldi. Bunlardan beşinin nesli tükenmek üzere; varlıklarını şimdilik yok olma tehlikesi olmadan sürdürebilenlere kutup, boz ve siyah Amerika ayıları. Fakat doğaya ve içinde yaşayan canlıları koruma bilincimiz gelişmediği sürece bu ayı türlerinin sonu da benzerleri gibi yakın olabilir.

Ayıların başında dolaşan kara bulutların tek nedeni yaşadıkları doğal alanların daralması değil. Ayılar hâlâ kimi batı ülkelerinde zevk, Asya'da ise safra keseleri için avlanmakta. Uzakdoğu'da ayılardan elde edilen safra keseleri hemoroit'ten, çeşitli karaciğer rahatsızlıklarına kadar birçok hastalığa iyi geldiğine inanılan oldukça değerli bir ilaç yapımında kullanılıyor. Örneğin 1990'dan bugüne kadar Çin'in Japonya'ya 1050 kg kadar safra kesesi ihraç ettiği biliniyor. Bu da yaklaşık olarak 1000 ölü ayı demek. Bugün 1 gr. safra kesesi 1 gr. eroin ya da kokain fiyatına satılmakta. Ayı avcılığı Uzakdoğu'da çeşitli şekillerde yapılmakta. Bunlardan en acımasız olanıysa Kore ve Tayvan'dan Tayland'a düzenlenen av turları. Bu turlarda heyecan, herkesin gözü önünde yakalanan ayının içi sıcak su dolu bir havuza yavaşça bırakılmasıyla doruğa çıkıyor. Haşlanan ayının eti ve ayakları yendikten sonra da safra kesesi kurutulmak üzere eve götürülüyor. Ayının safra kesesinin hikayesi

burada bitmiyor. Çin'de ayı safrası elde etmek için kurulan çiftliklerde ayılar değil hareket etmek, kımıldamalarına bile olanak sağlamayan küçük kafeslerde safra keselerine bağlı tüplerle yaşamlarını sürdürmek zorundalar. Çin hükümetinin hedefi ise tüplü ayıların sayısını en kısa zamanda 40,000'e çıkarmak.

Ayıların mücadele etmek zorunda kaldıkları felaketlerden diğer bir tanesi de tutsak edildikleri birçok hayvanat bahçesinin koşullarının çok kötü olması. Örneğin, Japonya'daki kimi ayı parklarında 40 kadar ayı, bir tenis kortundan daha küçük beton bir alanda yaşamaya mahkûm. Doğada yalnız yaşamayı seven ayıların yiyecek, eş ya da sadece kıvrılabilecekleri bir köşe bulabilmek için birbirleriyle kimi zaman ölümle sonuçlanan yaşam kavgasıysa, insanlar yüzlerinde tatlı bir tebessüm, zevkle izleyebiliyor. Bu arada ayıların birkaçı da safra keselerinden olabiliyorlar.

Kedi yerine ayı beslemeyi hiç düşündünüz mü? Bu düşününüzü gerçekleştirmek için Tayland'a gitmeniz yeterli. Tayland'da ayı, orangutan ya da benzeri egzotik bir hayvanı evlerde beslemek olağan. Ayı sahibi olmak isteyen yavru bir ayı satın alıyor, ayı büyüüp bakımı güçleştikinceye tekrar satılıyor. Böylelikle bu ayıların büyük bir çoğunluğu kimi seçkin restoranların menülerinde ya da eczanelerin raflarında dizili ilaç şişelerinde insanların beğenisine sunuluyor. Ayrıca iki yıl önce yürürlüğe giren bir yasaya göre egzotik bir hayvana sahip olan herkese oldukça yüklü bir vergi ödeme zorluluğu getirildiğinden birçok egzotik hayvan sahibi hayvanlarını, başıboş çevreye bırakmakta. Yaşadıkları doğal ortamlardan bilinçsizce ve acımasızca bir kapris uğruna koparılmış bu ayılar ve diğer hayvanların akıbeti ise meçhul!

Ayıların başına gelen başka bir felaketse yaşamlarına izin verilmesine rağmen, onurunu ve gururunu yitirmiş bir halde, aralarında Türkiye ve Yunanistan'ın da bulunduğu kimi Avrupa ve Asya ülkelerinde, özellikle turistleri eğlendirmek ve dolayısıyla sahiplerine para kazandırmak amacıyla çingeneler tarafından oynatılmak zorunda bırakılmaları. Bu ayılar yavruyken kor ateşin üzerine yerleştirilen metal plakaların üzerinde yürütülerek dans etmeyi zorla öğrenmekle kalmayıp, burun ve damakları arasında açılan deliklerden geçirilen halkalara bağlı bir zincirle hareketlen kontrol altında tutulmakta. Sayıları eskisi kadar

çok olmasa da, Dolmabahçe Sarayı önünde bekleyen turistlerin bir kısmı hâlâ ziyaret ettikleri ülkeye has bir olayı yakalamanın heyecanıyla deklanşörlere hızla basıp çingenelerin ayıların sırtından para kazanmalarına ve haklarının çiğnenmesine göz yummakta.

Tüm bu etkenler ayının sonunu yavaş yavaş hazırlarken, ayılar için kimi kurtarma çalışmaları başlatılmadı değil. Bunlardan belki en önemlilerinden biri kısa adı WSPA olan Dünya Hayvanları Koruma Cemiyeti'nin 24 Şubat 1992'de başlattığı, **"LIBEARTY"** kampanyası. 1960'lı yıllarda derileri ve etleri için avlanmaları sonucu neredeyse yok olma tehlikesiyle karşı karşıya kalan kutup ayılarının bugün yaşamlarını doğada rahatlıkla sürdürebilecek konuma gelmeleri uluslararası işbirliği ile nesli tükenmekte olan türleri korumak için yürürlüğe giren yasaların etkili bir şekilde uygulanabileceğinin kanıtı. Libearty kampanyasının amaçları dört ana hedefte toplanıyor. Bunlardan ilki özellikle nesli tükenmekte olan ayı türlerinin safra kesesi ve diğer organları için avlanmalarını önlemek. Bunun yanı sıra tutsak ayıların yaşam koşullarını iyileştirmek ve de ayıların doğal ortamlarında yaşamlarını sürdürebilmeleri için başlatılacak koruma çalışmalarına parasal kaynak sağlamak diğer iki hedefidir. En önemlisiyse tüm bu hedeflerin gerçekleştirilebilmesi için ayıları tehdit eden etkenleri kamuoyuna en etkili yöntemlerle iletebilmek ve de tepkisini çekebilmek. Libearty kampanyasını yürüten **Andrew Venables**, bu kampanyayı başlattıklarında kamuoyunun balina, deniz kaplumbağaları, Afrika fili gibi nesli tükenmekte olan türler hakkında bilgi sahibi olmasına rağmen, ayı türlerinin de nesli tükenmekte olduğu ve tutsak ayıların içinde bulunduğu kötü koşullar hakkında pek bir şey bilmedikleri için, ilk hedefin ayıların yaşadığı kötü koşulları medya aracılığıyla gözler önüne

sermek, bağış toplayıp ayıları korumak için harekete geçmek olduğunu ve bunda başarılı olduklarını belirtti. Libearty'nin başarılı olduğu projelerden bir tanesi Japonya'daki sekiz ayı parkı içinde en kötü durumda olan Noborribetsu Ayı Parkı yöneticilerinin dört aylık yoğun bir baskı sonucu koşulların düzeltilmesi için somut adımlar atmaya hazır olduklarını bildirmeleri. Libearty'nin başarıya ulaştırmaya çalıştığı diğer bir proje de Siyah Amerika Ayıları'nın avlanmalarını koruma altına almak. Uzakdoğu'da soyu tükenmekte olan ayı türleri 'CITES* Appendix II' koruması altında olmalarına rağmen avlanmalarının önüne geçilemediği gibi, değişik ayı türlerinin safra keseleri yapı olarak birbirine benzediği için el konulan safra keselerinin yasal mı yoksa yasadışı yollarla mı elde edildiği pek anlaşılamıyor. Bu nedenle Danimarka'nın öncülüğünde koruma altında olmayan ayıların (bu gruba Baltık Cumhuriyetleri ve Rusya'da yaşayan boz ayılar ve Siyah Amerika Ayıları da dahil) avlanmalarının 'CITES Appendix' tarafından koruma altına alınması, dolayısıyla ayıdan elde edilen her türlü ürünün ancak resmen belgelenecek ihraç edilebilmesi için, henüz uygulamaya konulmamış bir kampanya başlatıldı. Bu proje henüz lam başarıya ulaşamadıysa da, CITES'a imza koymuş ülkelerin büyük bir çoğunluğu safra kesesi ticaretini önlemek için ciddi önlemler almak taraftan. Bu arada Libearty'nin Türkiye'yi yakından ilgilendiren, Yunanistan'da uygulamaya başlanan ve ülkemizde hazırlık aşamasında olan ayılara yaptırılan gösterilere son verme ve bu ayıları kurtarma projesi var. Aslında hem Türkiye'de hem Yunanistan'da ayı oynatmak resmen yasak. Ancak, ayılara el koyduktan sonra, onları ne yapacağını bilemeyen yerel yönetimler, bu sorunu çingenelerin ayı oynatmalarını görmezlikten gelerek

aşmaya çalışıyorlar. İnsanlarla birlikte yaşamaya alışmış ayıların, doğaya tam anlamıyla tekrar uyum sağlayamayacağı bilindiği için Libearty ekibi, tedavi edilip, kendilerine bakacak duruma gelene kadar gözetim altında tutulacakları ayı sığınakları kurmayı, daha sonra da bu ayıların koruma altındaki doğal parklara salıverilmelerini planlıyor. Bu sığınaklardan ilki bugün Yunanistan'da kurulmuş durumda. Libearty ekibi Yunan polisinin de yardımıyla Ocak 1993'de Menedi ve Alexandria'daki çingene kamplarında bulunan Mary, Dmitri ve Andreas isimli ayılara el koyup sığınağa götürülmelerini sağladı. Çingeneler tarafından ölümüne terkedilmiş bulunan Dmitri sığınağa götürüldükten bir ay sonra hayata gözlerini yumdu. Ama, Mary ve Andreas aralarına katılan diğer iki ayıyla birlikte veteriner gözetiminde tedavi görmekte ve doğaya salıverilecekleri günü beklemekte. Buna benzer bir proje de Türkiye'de hazırlık aşamasında. Bu projenin Türkiye'de yürütülmesinden sorumlu Andrew Venables, bu yıl iki kez Türkiye'ye gelip Turizm Bakanlığı yetkilileriyle birlikte Bursa Uludağ Üniversitesi'ne ait bir arazide ayı sığınağının inşa edilmesi için çalışmalara başladı. Yapımının Ağustos sonuna kadar bitmesi planlanan

ayı sığınağı hizmete girdikten sonraysa özellikle İstanbul'da bulunan ayılar toplanıp tedavi ve bakım altına alınacaklar. Bu ayılar kendilerine bakabilecek duruma geldiklerinde ise Karacabey'deki Devlet Orman Çiftliği'nde doğaya salıverilmeleri planlanıyor. Tüm bu çalışmalarda dikkat edilmesi gereken konularsa geçimlerinin bir kısmını ayı oynatıcılığından elde eden çingenelerden ayıları nasıl alacakları ve ellerinden ayıları alınmış çingenelerin eğitilmek üzere yavru ayı avına çıkmalarının nasıl önleneceği. Dolayısıyla yürütülen çalışmalar kamuoyunun bilinçlendirilmesini de "öngörüyor: Bunun için Turizm Bakanlığı'nın da katkılarıyla broşür hazırlanması, bunların öncelikle turistik otellere dağıtılıp ayıların koruma altına alınmaları için bağış kampanyası açılması düşünülüyor. Uzun vadedeyse Türk kamuoyunun ayı oynatıcılığı ve ülkemizde de yapılan ayı avcılığını kontrol altında tutmak/önlemek için bilinçlendirilmesi hedefleniyor.

Libearty projesi Türkiye'de sınırlı da olsa nesli tükenmekte olan türleri korumak için yapılan çalışmalardan bir tanesi. Bu tür projelerin başarıya ulaşabilmesi ve yenilerinin başlatılabilmesi için hepimizin katkısı gerekiyor. Neden hemen işe koyulup çok geç kalmadan çevremizi ve hayvanları korumaya başlamıyoruz?

CITES*: Soyu tükenmekte olan hayvanlarla ilgili ticareti düzenleyen uluslararası bir antlaşma. Bu antlaşmaya imza atmış ülkeler kanuni yükümlülük altında olmamalarına rağmen CITES'in soyu tükenmekte olan hayvanları korumak için düzenlediği yasalara uymayı ilke olarak kabul etmişlerdir.

CITES Appendix I**: Bu listede bulunan türlerin ticareti kesinlikle yasaklanmıştır.

CITES Appendix II***: Bu listede bulunan türlerin ancak türlerini belirten resmi evraklar düzenlenmişse ticaretine izin veriliyor.

İthalatçıdan Tüketicie

Zoolog ve ithalatçı **Hamit Kaya**, kedi ve köpeklere ilişkin malzemenin ithalatında göz önünde bulundurulması gereken noktaları hem ithalatçı, hem de tüketici açısından açıklıyor.

"Türkiye'de pet sanayi henüz yeni yeni gelişmekte. Daha çok kuş ve balık üzerine çalışılmış. Kedi ve köpeklerle ilgili malzemelerin ithali yeterince yapılmamış. Örneğin, Veteriner Fakülteleri'nde daha çok büyükbaş hayvanlarla ilgili eğitim veriliyor ve henüz evcil hayvanlarla ilgili bir kürsü yok. Dolayısıyla, veterinerler kendi çabalarıyla ve pratikten edindikleri bilgilerle kendilerini yetiştirmeye çalışıyor. Hayvan sahipleriye kulaktan dolma bilgilerle idare ediyor ve piyasada bulabildikleri malları hiç sorgulamadan satın alıyor. İthalatla uğraşanların kendilerini eğitmeleri gerekir. Yurtdışında veterinerlere yönelik seminerler, ithalatçılara yönelik fuarlar düzenleniyor. Bu

konuyu gereken değer veril-

melidir. Evcil hayvan malzemelerin ithalatıyla uğraşanlar, genellikle olaya maddi açıdan yaklaşıyor, kedi ve köpekler için gerçekte neyin daha yararlı olabileceğini ikinci plana atıyor. İthalatçıların ithal ettikleri, tüketicilerin de en çok satın aldıkları bu tür maddelerden şimdilik başlıca dördü hakkında dikkat edilmesi gerek noktaları özetliyorum: Öncelikle, konserve mamaları ele alalım.. Konserve mamaların, esas olarak %20'si ettir, geri kalanı da sudur. Bu açıdan konserve mamalar hayvanlar için çok yararlı değildir. Ayrıca, içinde Diazinon adında bir madde olan konserve mamalar yavrular için zararlıdır. Aslında Avrupa'da yavrular için ayrıca özel olarak hazırlanmış mamalar vardır. Ancak, henüz Türkiye'de bulunamıyor.

İthalatçıların konserve mama ithal ederken, konserve kullanım tarihleri konusunda titiz olmaları gerekmektedir. Tarihi geçmiş mamalar ucuza ithal edebilmekte, ancak bu zehirlenmelere yol açmaktadır. Tüketicinin de, aldığı konserve mamaların kullanım tarihine dikkat etmesi gerekir. Kutunun üzerinde orijinal tarih

aranmalıdır. Bazen tarihin üzerine ikinci bir etiket yapıştırılmaktadır. Kuru mamalarsa birçok açıdan daha ekonomik, içerdiği mineraller ve protein açısından daha zengindir. Bağırsakları düzenler ve dişleri temizler. Ancak başka sebzelerle ya da yemek artıklarıyla karıştırılarak verilmesi daha yararlı olur.

Aynı şekilde pire tasmalarının seçiminde de dikkatli olmak gerekir. Türkiye'de genellikle tek tip pire tasma bulunmaktadır. Oysa, Avrupa'da yavru kedi ve köpekler için ayrıca tasmlar üretiliyor. Yavrular 45 günlükken bu tasmları kullanabiliyor, içerdikleri ilaç oranı, diğer tasmlardan farklı. Ayrıca, bahçede yaşayan köpekler için daha büyük ve daha fazla ilaç içeren tasmlar vardır.

Köpek ya da kedinize tasma alırken bu noktalara dikkat etmeniz gerekiyor.

Dikkat edilmesi gereken diğer bir nokta da kedinizi ya da köpeğinizi taramak için alacağınız tarakla ilgili. Kedinizin ya da köpeğinizi cinsini, tüylerinin uzunlu-

ğunu göz önünde bulundurmanız gerek tarak alırken. Yoksa, derisini tahriş edebilir veya en azından bu işten hoşlanmamasına neden olabilirsiniz. Ayrıca, onun gövdesi için ya da kafası ve kulakları için değişik tarzda taraklara ihtiyacınız olacaktır. Hayvanların taranması, aynı zamanda kan dolaşımına yardımcı olacağı için, onların rahatlamasını sağlayacaktır. Günde iki üç kez tekrarlanması gereken bir işlemdir. Özel olarak üretilen tuvalet kumlarından da söz etmek istiyorum. Tuvalet kumları üzerinde titizlikle durulması gereken bir konu. Bugün Türkiye'de piyasada satılan kumların birçoğu, insan ve hayvan sağlığı açısından tehlikeli madde olan Sepiyolit'ten yapılmaktadır. Sepiyolit, uzun vadede kansere neden olan **ASBEST** maddesini içermektedir.

Oysa, Avrupa'da son zamanlarda ağaçtan yapılan ve doğal maddeler içeren, hayvan pisliğiyle birlikte toprağa dönebilen, doğada eriyen kedi tuvaleti üretilmekte. Burada, bu tür tuvalet kumlarının da yakında Türkiye'de piyasaya çıkacağına müjdelemek isterim."

AFACAN

ALACA

ALBENEK

ARAP

ATILGAN

AZMAN

BABAFİNGO

BARON

BAYBYK

BENEK

BENEKLİ

BERELİ

BICIR

BIDIK

BIZDIK

BİRİCİK

BONCUK

BÜCÜR

CİCİM

CİNCAN

CİNGÖZ

ÇALÇENE

ÇAKIR

ÇAPKIN

ÇAPULCU

ÇITIR

ÇITIRCIK

ÇİTOZ

ÇOPUR

DANSÖZ

DUMAN

ECE

ESMER

FISTIK

FİNGO

HANIM

HAYDUT

HIRLOP

KARACIK

KARAGÖZ

KARAKIZ

KARBAYAZ

KARTOPU

KILKUYRUK

KIPIR

KIRITIK

KIRPIK

KONTES

KOPAÇ

KRAL

KÜPELİ

MAHZUN

MASKOT

MAVİŞ

MESTAN

MIRCIBAŞI

MIRIL

MIRMIR

MIRNAV

MİRNOŞ

MİMİ

MİNNOŞ

NAZİK

NOKTA

PAÇOZ

PAFİ

PALABMYK

PAMUK

PAPYON

PASAKLI

PASPAL

PAŞA

PATZİGATO

PAYTAK

PELTE

PELÜŞ

PISIRIK

PIRTIK

PITIR

PITIRCIK

PİSBMYK

PİSBOĞAZ

PİSİ PİSİ

POFUDUK

POMPIŞ

PON PON

POSBMYK

PRENS

PRENSES

PÜSKÜL

PÜSKÜLLÜ

RAMSES

SAMUR

SARIBENEK

SARICA

SARIGÖZ

SARMAN

SIRTOP

SULTAN

SÜRTÜK

SÜSLÜ

ŞEKERLOP

ŞAPŞAL

ŞAŞKIN

ŞİRİN

ŞİŞMAN

TEDİ

TEKİR

TIRMIK

TİTREK

TOMBİK

TOMBİŞ

TONTİŞ

TON TON

TOPAÇ

TOPAK

TOPUZ

TOSUN

TOSUNCUK

YARAMAZ

YUMAK

YUMOŞ

YUMURCAK

ZEZE

ZİPİR

ZİBİDİ

ZİLLİ

ZOMBİ

KEDİ ADLARI SÖZLÜĞÜ-1

Hazırlayan :
Perihan Adıgüzel

Sizden Size...

" Sevgili Kırmızıfare,

Sana azıcık korktuğun ama çok seveceğini umduğum bir hediye gönderiyorum. Kedimiz Arascan'ın 2 aylıkken çekilmiş fotoğrafını gönderiyorum. Fotoğrafını çektiğimizde yere atlamasını bilmiyordu. Orada öylece kalakalmıştı. Biz onu elimizle aldık.

Ayrıca kedimle ilgili bir şiir gönderiyorum.

Benim Kedim

*Benim kedim hoplar zıplar
Yatar kalkar yumakla oynar.
Oyundan bıkmaz usanmaz,
Yorulsa bile oyuna doymaz.*

*Onu ilk gördüğümde,
Safranbolu, Arasta
çarşısındaydı.
Kucağıma aldığımda
Daha el kadardı.*

*Evi ilk gördüğünde
Çevresine bakındı.
Sonradan alışınca
Bizden aynlamadı.*

*Adını koyduk Arascan
Arascan ailemize katıldı.
Bizi sevince sardı
Ama bir sorun çıkardı.*

*Kuşlarımızın kafesine
Tırmanmaya başladı.
Cırcıkla Bircik önce korktu
Sonra odaları ayırdı.*

*Benim şimdi
En güzel düşüm,
Bahçeli bir ev
İçinde hayvanlarım ve ben
Dostça el ele...*

Arascan büyüdükçe sorunları çoğaldı. Gündüz uzun bir süre Arascan yalnız kaldığı için çok canı sıkıldı. Peşimizden ağladı. Biz de bitişik komşumuz olan, en az bizim kadar kedi seven ÖzgürAğabey'lerle anlaştık. Hafta içi onlarda, hafta sonları da bizde kalacaktı. Onu çok sevdiğimiz için sık sık alıyoruz. Bu arada Arascan çok şımardı tabii. Çünkü o iki evin kedisi, iki ev arasında hayatından memnun dolaşiyor. Şu anda 5 aylık.

Size sevgiler saygılar.

Kırmızıfare ve **Kedi** ile el ele barış içinde bir yıl diliyorum.

Güneş Şahin (Yaş: 9.5)
Şirinevler ilkokulu
Sınıf 4/B No 515
67220 **Karabük"**

66 Değerli Kedi Dergisi
Sorumlulan,

Ben bilgisayar alım satım ve teknik donanımlarıyla ilgili bir işle meşgulüm. Doğayı ve doğanın bir parçası olan tüm hayvanları, kitap okumayı ve resim yapmayı çok seviyorum. Derginizi Tüyap Kitap Fuarı'nda gördüm. Ve ne yazık ki hayvanlara ve doğaya karşı yeterli duyarlılığı göstermeyen insanların çoğunlukta olduğu ülkemizde, derginizle karşılaşmak beni çok sevindirdi.

Gitarımı elime alıp, odama astığım posterinizin karşısında yüreğimde kocaman bir yer kaplamış olan o sevimli sıcak dostlara ben de bir şeyler yazmadan duramadım. Amacım, benim de sizlerle birlikte bu küçük dostlarımızın yanında olduğumu belirtmek. Derginize en kısa zamanda abone olup, değerli çalışmalarınızı izleyeceğim.

Çalışmalarınızda başarılar diler, yardım edebileceğim konularda yanınızda olmak isterim.

Saygılarımla,
Arzu Altıer95

Ben sadece bir hayvansever (evimde 4 kedim var; ayrıca sokaktakileri de besliyorum) olmakla kalmayıp, aynı zamanda İzmir Hayvansevenler ve Korumayanlar Derneği'nin de faal üyesiyim. Çok kısıtlı olanaklarımızla sembolik denilebilecek faaliyetleri gerçekleştirebiliyoruz ancak. Yeni kaynaklar yaratabileceğimiz ve dolayısıyla daha etkin biçimde hizmet üretebileceğimiz umuduyla, dernekten 10 üye bir vakıf kurma girişiminde bulunduk. Hayvanları Koruma Vakfı'nın birincil amacı hayvan haklarıyla ilgili yasaların çıkarılması yönünde çabaların oluşturulması ve yoğunlaştırılması ;diğer bir deyişle dernek faaliyetlerinin ötesinde bunun bir devlet politikası olarak benimsettirilmesidir. Tabii amaçlarımız arasındaki diğer hizmetleri gerçekleştirebilmemiz kaynak yaratmamızla olanaklıdır. Bu açıdan, basınının gücünden destek almamızın gerekli olduğuna inanıyoruz. Ortak ilgi ve yaklaşımımız nedeniyle sizin bu konuda bize yardımcı olabileceğinizi ve derginizde vakıf çalışmaları hakkında okuyucularımızı bilgilendirebileceğinizi düşünüyoruz. Başarı dilekleriyle

Prof.Dr. Altan Eserpek

Ege Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü

Bornova-İzmir "

" Sevgili "Kedi" Okurları,

Hayvan sevgisinin yeni yayılmaya başladığı, hayvan beslemenin yeni zevkine varıldığı şu yakın dönemde böylesine sıcak, çağdaş ve kaliteli bir derginin varlığı tüm hayvan, özellikle kedi dostları için eşsiz bir bilgi ve ilgi odağı olmuş, tüm animalistlere candan bir omuz vermiştir. Ne mutlu bu dergiyi çıkaranlara, okuyanlara ve bu sevgi ile yaşayanlara. Ben bir hayvansever ve kedi sempatizanı olarak düşünce ve duygularımın yoğunluğunu bir uygarlık simgesi olarak görüyor, tüm dostları bu uygarlığa hizmete davet ediyorum.

Haydi Herkesle, Hayvanlarla Dostluğa, Mutluluğa....

Kedime hitaben:

Geç Gelen Mutluluk (Tommy)

*O büyüdü dünyanda
Ben de olmak isterdim.
Küçücük yüreğinde
Bana da yer olsun isterdim.
Güzel kafanın içinden
Geçenleri okumak isterdim.
Tüm anılarını, tüm hayallerini,
Seninle paylaşmak isterdim
Seni bütünleyen o vakarın ve
gizeminle,
Kişiliğine girmek isterdim
Yüce Tanrının yarattığı
En muhteşem yaratık olan
seni,
Dünyalara değişmezdim.
Sevgili kedim
Senin sırdaşın olmak isterdim
Geç de gelmiş olsan
Hiç kaybetmemek isterdim.*

Aysun Ataş/ İzmir "

" BİR SEVGİ MESELESİ

4 temmuz 1991 saat 21.45.

Kedimiz öldü.

Daha doğrusu doğaya karşı işlenen bir cinayet sonucu öldürüldü. Alçakça atılan bir tekme minicik ciğerini, ufacık böbreğini parçaladı, çok sevdiği çiçeklerden, dişi kedilerden, güneşten, doyamadığı dünyadan koparıp attı. Üç yıllık kısacık ömründe dolu dolu yaşadığını, her

istediğinin yapıldığını, çok ama pek çok sevildiğini konuşarak ve onu sık sık hatırlayarak acımızı azaltmaya çalışıyoruz.

-Beni hiç sevmezdi değil mi?

-Evet anne, hiç sevmezdi....

-Ama ben onu 'çok severdim, bu yaşlı halimle bir lokma yesin, bir yudum süt için diye defalarca merdiven iner çıkardım.

Annem Oğlum'un onu sevmemesinden bile övünç payı çıkarıyor. Oğlum, kedimizin adı...Oğluş da deriz ara sıra.. Tipik bir sokak tekiri. Güzel vücutlu, güzel yüzlü, sıırım gibi. Bizim için dünyanın en güzel yarattığı. Üç günlük bulduk, ilk görüşte aşık olduk ve sahibimiz oldu.

-Nasıl da beni aldatırdı?

Salonda bir kanepenin arkasına saklanır, biz de onu şakadan yakalayıp, "Aaa buradaymış ane, çabuk gel" diye panik yaratınca, zevkinden çıldırır, resmen sırtı tirdi.

İki kişilik yatağımın yarısını kaplar, onunla da yetinmeyip, güçlü arka ayaklarıyla tekmeleyerek beni yataktan atmaya çalışırdı. Kaç gece kendime yatacak yer aramışımdır. Nereye gitsem o da orada uyumak isterdi. Tabii benim sabaha kadar uyumamam şartıyla.

4 Temmuz 1991 sabahı bahçede çiçekleri sularken yanıma geldi. Nefes alamıyor ve inliyordu. Gözleri adeta yerinden fırlamıştı. O güzel gözleri... Panik içinde kucağıma aldım. Elimin altında minicik kalbi kuş gibi çırpınıyor. Anneme seslendim. "Köpekten korktu", dedi. Yere bırakınca

komşunun duvarına çıkıp, orada uzandı.

Akşamüzeri eve geldiğimde annem kapıdan karşıladı: "Oğluş bir şey yemiyor, çok hasta.." Balkonda uzanmıştı ve bizi bırakıp gitmeye hazırlanıyordu. Hemen aşağı katta oturan doktor komşumuza seslendim. Arabasına koyduk yavrumu. Son hızla Kızıltoprak'taki Dr. Ali Kaya'nın kliniğine götürdük. Yolda farkına varıyorum. Bir ayağımda ayakkabı, diğesinde terlik.. Oğluş kucağımda, oğluş ölüyor, hissediyorum. "Ne olur ölmesin Allahım, mucize yarat ölmesin" Genç doktor da üzgün. Beni teselli etmeye çalışıyor.....

ismi: Oğluş

Yaşı: Daha üç.

Teşhis:Muhtemelen bir tekmeyle ciğer ve böbreklerinin ıgır hasara uğraması.

Hep böyle olurmuş. Kedilerin en nazik yerleri göğüsleri. Oradan tekme yediler mi tamam. Doktor, yarına kadar yaşarsa başka ilaçlar vereceğini söylüyor. Gene bakışmalar... Kucağıma aldım onu. Eve geldik, en sevdiği yerine, balkondaki yatağına yatırdık. Anneme tekme atmışlar demiyorum. Çünkü vurunu az çok tahmin edecek, bağırarak, haykıracak, beddua edecek, duyacaklar, ya o değilse.....

Doktor kucağında indiriyor Oğluş'u Nadide bir biblo gibi ta-

şıyor onu. Sanki kırdırmış gibi, sanki canı acırmış gibi, sanki uyandırmamak istermiş gibi.. Henüz sıcak, başı doktorun göğsünde. Annem "ölmemiş" diyor. Doktor komşumuz, "Teyze, kalbini dinledim, artık bizimle değil" Ölümün adını ağzına almadan, onun artık yaşamadığını ne kadar ince bir yoldan anlatıyor anneme. Temiz bir çarşafa sardık. Patilerinin arasına her zaman altında uyuduğu gülün bir guncasını yerleştirdim. Hafif bir rüzgâr kadife gibi tüylerini kıpırdattı. Birden nefes alıyormuş gibi geldi bana.....

Ertesi gün doktora telefon edip Oğluş'un artık bizimle olmadığını söyledim, üzüldü ve bilgisyardan ismini sileceğini söyledi. Yani Oğlum- Oğluş teknolojik olarak da bu tekmeli tokatlı, nefret dolu dünyadan çıkıp gitti.

Bazı insanca duygular taşıyan arkadaşlar çok üzüldü, bazıları ise için için alay ettiler. Alt tarafı bir kediymiş. İnsanlar ölüyordu....

Sonraları çok sevdiği köpeğini kaybedecek olan bir tanıdığa ağlayarak, "Benimle alay ediyorlar, insanlar ölüyor diyorlar," diye dert yandım.

Üzüntü ve şaşkınlıkla " Ama Bu Bir Sevgi Meselesi" dedi.

Hayriye Leyla Gediklioğlu
Kadıköy/Moda "

K e d i , Türkiye'nin ilk kedi dergisidir.

K e d i , hayvanları seven, evinde kedilerle (köpeklerle de) arkadaşlık eden, onları kuyruğuna teneke bağlanacak, oyun nesneleri olarak görmeyen hayvan dostları için...

K e d i , sadece ev

kedileri ve onların sahipleri için değil, aynı zamanda sokak kedileri, hayatını insanlarla paylaşan bütün "şehir hayvanları" için çıkıyor.

Çünkü şehirler sadece insanlara ait değil. İnsanların arasında kedilerin, köpeklerin, atların her zaman yeri oldu, şimdi beton kulelerin gökyüzünü kapattığı dev kentlerin sıkışıklığı, insanların hayatında insanlardan ve cansız nesnelerden başka bir şey olmamasını mı gerektiriyor?

4000 yılı aşkın bir süredir biz insanlarla birlikte yaşayan, Dizlerle birlikte -bize göre- değişen, kimi zaman yalnızlığımızı, kimi zaman mutluluğumuzu paylaşan kediler hakkında, başka hiçbir yerde bulamayacağınız her şey bu dergide yer alıyor...

Kedi'de, ne tür yazılar yayımlanıyor

Türk edebiyatının en yetkin kalemlerinden hayvan sevgisine, doğa-insan ilişkisine ilişkin yazı ve denemeler,

Türkiye'nin en tanınmış, en iyi çevirmenlerince Türkçe'ye kazandırılan ve kedilere ilişkin biyolojik, psikolojik özellikleri anlatan ansiklopedik metinler,

Kedi ya da köpek, evcil hayvanların sağlık ve seslenmesine yönelik pratik bilgiler, kedi sahiplerinin dikkat etmesi gereken sağlık kuralları, belirli hastalıklara karşı alınması gereken önlemler,

Kedi-köpek kavgası, kedi-fare ilişkisi, "kedi ve avcılık," "oyun ve kedi," "kedi/kadın" gibi

ilginç konulara dair aydınlatıcı, yanlış kanıları ve önyargıları düzelten ayrıntılı incelemeler/dosyalar,

• Kedi maması, oyuncakları, sağlık ve temizlik gereçleri gibi ürünlerin tanıtımı, evcil hayvanlara yönelik ürünlerin satışını yapan firmaların adres ve telefonları,

• Veteriner ve pet-shop gibi başvuru kaynağı olabilecek adres ve telefonlar,
• Kedinizin huyu-suyu,
• Efsanelerde kedi, tarihte kedi, "kediler düşünür mü?", "kedinize neler

öğretebilirsiniz?" gibi ilginç ve keyifli bölümler,

• Kedicilerle ve evcil hayvanları sevenlerle röportajlar, Sezen Aksu, Şahika Tekand, Halit Refiğ... gibi ünlü ve popüler kedicilerle söyleşiler,

• Ünsüz kedicilerle röportajlar,
• Saki, Desmond Morris, Bilge Karasu, Tomris Uyar... gibi ünlü edebiyat ve bilim adamlarının kedilere dair öyküleri ya da yazıları,
• Cins kedilere ilişkin bilgiler, çeşitli cinslerin özellikleri, sevdikleri ve sevmedikleri şeyler,

• Türkiye'nin en iyi çizerlerinin gözüyle kedi,
• Kedi falı!
• İnsan sevgisi ve hayvan sevgisi,
• Kedinizin size öğretebilecekleri!
• Kediler, genelde hayvanlar ve insan-hayvan ilişkileri üzerine yazılmış kalıcı metinlerin yeniden basımları,
• Çocuklara hayvan sevgisi aşılayacak, görsel yanı ağır basan özel bölümler,

Ne dersiniz, kedilere, köpeklere, hayvanlara ve insanlara duyduğunuz aşkı, biraz da Kedi'de dile getirmek nasıl olur sizce?

Filiz Ateş Anđ / Emel Tezcan

Köpeğiniz ve siz

- Köpeğin beslenmesi, bakımı, eğitimi
- Evde köpek, şehirde köpek
- Çocuğla birlikte yaşamda mümkün mü?
- Köpeğin ruhsal beslenmesi
- Köpek cinsleri ve özellikleri

MAVİBULUT YAYINLARI * Yeniçarşı Cad. 33/2 Ferah Apt. D. 4 Galatasaray 80060
İstanbul * Tel: 252 63 75 -76 Faks: 244 08 60